

Registrerad och oregistrerad alkohol i Sveriges län 2001–2016

CAN Rapport 165

Björn Trolldal, Ulf Guttormsson och Håkan Leifman

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN

Layout inlaga: Britta Grönlund, CAN

Layout omslag: Jimmie Hjærtström, CAN

Tryck: EO Grafiska, 2017

ISSN: 0283-1198

ISBN 978-91-7278-274-7 (tryck)

URN:NBN:se:can-2017-4 (pdf)

Registrerad och oregistrerad alkohol i Sveriges län 2001–2016

Björn Trolldal, Ulf Guttormsson och Håkan Leifman

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Rapport 165

Stockholm 2017

Innehåll

Sammanfattning.....	5
1. Inledning och bakgrund.....	7
Registrerad försäljning av alkoholdrycker.....	7
Registrerad anskaffning av alkohol.....	8
Förändringar av tidigare publicerade uppgifter.....	9
Om rapporten.....	9
2. Resultat.....	11
Registrerade källor.....	12
Oregistrerade källor.....	20
Total oregistrerad anskaffning.....	29
Den totala anskaffningen.....	32
3. Diskussion.....	36
4. Referenser.....	38
Bilaga 1: Material och metod.....	40
Bilaga 2: Tabellbilaga.....	56

Sammanfattning

I rapporten redovisas regionala variationer i alkoholanskaffningen i Sverige under perioden 2001–2016 uppdelat på olika anskaffningssätt. Analyserna baseras på data från Monitormätningarna vars syfte är att summera den registrerade delen av alkoholanskaffningen med den oregistrerade delen för att få en bild av den totala anskaffningen i landet.

Den registrerade delen utgörs av alkohol som säljs inom landet och benämns som registrerad försäljning i rapporten. Den oregistrerade delen består av alkohol som förs in i landet i samband med resor, hemtillverkning, köp av smugglad alkohol och köp via internet. Den oregistrerade delen kartläggs med hjälp av en löpande frågeundersökning som omfattar drygt 18 000 personer per år.

I Monitormätningarna mäts alkoholkonsumtionen på anskaffningsplanet (köp, införsel och hemtillverkning) och inte på konsumtionsplanet. Över en längre tidsperiod är konsumtionen i princip densamma som anskaffningen på nationell nivå. Detta stämmer dock inte i alla län. I vissa turistlän, och i län med norsk gränshandel, står besökarna för en del av den registrerade försäljningen, vilket inte ger en rättvisande bild av konsumtionen bland dessa läns invånare. På samma sätt kan vissa län ha ett turismunderskott, vilket leder till en lägre uppmätt anskaffning än den faktiska konsumtionen bland invånarna. I den här rapporten används därför begreppet anskaffning, som dels utgörs av de bofastas konsumtion i länet, dels av eventuella restaurang- och systembolagsköp gjorda av personer bosatta utanför länet.

En annan faktor som med all säkerhet påverkar skillnaderna mellan länen är andelen invånare som är födda utomlands, eller som har båda föräldrarna som är det. Enligt data från Monitormätningarna är konsumtionen betydligt lägre i denna grupp, vilket troligen påverkar anskaffningen i till exempel Stockholm och Skåne där andelen med denna utländska bakgrund är hög.

De uppgivna mängderna alkohol i rapporten är genomgående angivna i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Nedan sammanfattas de viktigaste resultaten.

Total alkoholanskaffning

- Den totala anskaffningen var i genomsnitt 9,3 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre i landet under femårsperioden 2012–2016. Den var störst i Jämtland, med 13,0 liter följt av Värmland (11,7 liter) och Gotland (11,1). Därefter följer Västra Götaland (10,1), Stockholm (9,9) och Halland (9,8).
- Anskaffningen var lägst i Jönköpings län med 7,3 liter följt av Kronoberg (7,4) och Örebro (7,8).
- Utvecklingen av den totala anskaffningen i de sju större regioner som studeras i rapporten visar på en minskning överlag mellan åren 2001 och 2016. Det enda undantaget var Norrland där den totala anskaffningen ökade.
- Minskningen av totala anskaffningen var som störst i de södra delarna av landet.

Registrerad alkoholförsäljning

- Den registrerade försäljningen var i genomsnitt 7,2 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre i landet under femårsperioden 2012–2016. Den var störst i Jämtland med 12,0 liter följt av Gotland (10,3) och Värmland (10,0). Försäljningen var lägst i Jönköpings län (5,0) följt av Kronoberg (5,2) och Skåne (5,3).
- Den registrerade försäljningen har ökat i samtliga Monitorregioner utom i Stockholm under perioden. I norrlandsregionen ökade försäljningen mest.
- Systembolagets försäljning var under andra hälften av perioden störst i Norrlands-länen och kontinuerligt lägst i de fyra sydligaste länen.
- Restaurangförsäljningen var störst i Gotland, Stockholm, Jämtland och Västra Götaland samt minst i Blekinge, Kronoberg och Gävleborg. Den var relativt stabil i de sju större regionerna under perioden, men genomgående betydligt högre i Stockholmsregionen jämfört med övriga regioner.
- Folkölsförsäljningen har minskat i så gott som samtliga län under perioden.

Oregistrerad alkoholskaffning

- Till skillnad från den registrerade försäljningen konsumeras de oregistrerade delarna fullt ut av de personer som bor i respektive län. Den oregistrerade delen av anskaffningen var under femårsperioden 2012–2016 störst i de sydliga länen Halland (3,5 liter) Skåne (2,9) och Blekinge (2,8) följt av Östergötland (2,6), Västra Götaland (2,6) och Kalmar (2,6). Minst oregistrerad anskaffning hade man i norrlands-länen samt på Gotland och i Dalarna. Bland dessa län hade Västerbotten och Gotland de lägsta nivåerna med 0,8 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre.
- Resandeförseln har varit som störst i de fyra sydligaste länen och lägst i Norrland under hela perioden. Den ökade under början av 2000-talet för att därefter minska i alla regioner.
- Köp av smugglad alkohol var mest omfattande i Östergötland följt av Halland, Jönköping och i Kalmar. Dessa köp ökade kraftigt i samtliga sju Monitorregioner i början av perioden för att därefter minska. Under hela perioden har de varit lägst i Stockholmsregionen och i Norrland.
- Hemtillverkning och köp på internet utgör tillsammans 3 procent av den totala alkoholskaffningen i landet. Hemtillverkningen har minskat, men har varit större i Norrland jämfört med Götaland och Svealand under större delen av den studerade perioden. Köp på internet är jämt fördelat över landet och har ökat i alla tre landsdelar.

I. Inledning och bakgrund

Huvudsyftet med Monitormätningarna är att summera den registrerade delen av alkoholkonsumtionen med den oregistrerade delen för att få en bild av den totala konsumtionen i landet. Den registrerade delen utgörs av alkohol som säljs inom landet, på Systembolaget, restauranger och i livsmedelsbutiker (folköl). Denna del kallas för ”registrerad” eftersom försäljningen via dessa kanaler finns statistikförd hos framförallt Systembolaget och Folkhälsomyndigheten. Den oregistrerade delen består av alkohol som förs in i landet i samband med resor, hemtillverkning, köp av smugglad alkohol och köp via internet. Den benämns oregistrerad för att den av naturliga skäl inte finns statistikförd. Den delen fångas istället upp genom telefonintervjuer inom ramen för Monitormätningarna som genomförs av CAN. I bilaga 1 presenteras den metodik som används i Monitormätningarna.

I Monitormätningarna mäts alkoholkonsumtionen i Sverige på anskaffningsplanet (köp, införsel och hemtillverkning) och inte på konsumtionsplanet. Över en längre tidsperiod är konsumtionen i princip densamma som anskaffningen på nationell nivå. Detta stämmer dock inte i alla län. I vissa turistlän, och i län med norsk gränshandel, står besökarna för en del av den registrerade försäljningen, vilket inte ger en rättvisande bild av konsumtionen bland dessa läns invånare. På samma sätt kan vissa län ha ett turismunderskott eller liknande, vilket leder till en lägre uppmätt anskaffning än den faktiska konsumtionen bland invånarna. I den här rapporten används därför begreppet anskaffning som dels utgörs av de bofastas konsumtion i länet, dels av eventuella restaurang- och systembolagsköp gjorda av personer bosatta utanför länet, se bilaga 1 för en fördjupad diskussion kring detta.

De uppgivna mängderna alkohol i rapporten är genomgående angivna i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, vilket är en nationell och internationell praxis. Här följer en kort beskrivning av de olika delmängderna och den metodik som har använts för att beräkna dessa på regional nivå. För en fördjupad redogörelse, se slutet av bilaga 1.

Registrerad försäljning av alkoholdrycker

Omfattningen av den registrerade försäljningen av alkoholdrycker i Sverige redovisas av Folkhälsomyndigheten, Systembolaget och av företaget Delfi (på uppdrag av Sveriges Bryggerier).

Restaurangförsäljningen på nationell nivå baseras på partihandlarnas redovisning till Folkhälsomyndigheten. Någon motsvarande redovisning på länsnivå finns dock inte. Däremot ska varje restaurang till kommunen redovisa sin försäljning varje år via de så kallade restaurangrapporterna som även sammanställs av Folkhälsomyndigheten. Denna rapportering är dock behäftad med ett visst bortfall och kan därför inte användas för att beskriva restaurangförsäljningen på länsnivå. De länsvisa rapporteringarna används istället i den här rapporten som basen för att fördela partihandlarnas redovisade försäljning på de olika länen. Vid dessa beräkningar antas bortfallet vara lika stort i alla län.

Försäljningen av folköl på nationell nivå beräknas årligen av företaget Delfi, på uppdrag av Sveriges Bryggerier. I de redovisade uppgifterna om folkölsförsäljningen ingår även den försäljning som sker på restauranger eller andra serveringsställen. Den delen uppgår till

knappt 1 procent av den totala folkölsförsäljningen och redovisas inte separat i föreliggande rapport. Inte heller folkölsförsäljningen finns redovisad på länsnivå. Däremot finns det frågor i Monitormätningarna om de intervjuade personernas folkölskonsumtion. Uppgifterna om den genomsnittliga konsumtionen av folköl i respektive län används för att fördela de av Delfi redovisade nationella försäljningsuppgifterna på respektive län (se bilaga 1).

Oregistrerad anskaffning av alkohol

I Monitormätningarna kartläggs anskaffningen av de oregistrerade delmängderna med hjälp av en löpande frågeundersökning som omfattar cirka 18 000 personer per år. För att minska effekterna av olika faktorer som kan snedvrída svaren i undersökningen, utgår den från fyra huvudprinciper. Dessa principer är:

1. Undvikande av mått på konsumtionsplanet

I Monitormätningarna mäts alkoholkonsumtionen på anskaffningsplanet (köp, införsel och hemtillverkning) och inte på konsumtionsplanet.

2. Kort observationstid

För att i möjligaste mån undvika bland annat glömskeeffekter är det viktigt med så kort observationstid som möjligt. I Monitormätningarna ställs därför frågor om respondenternas anskaffning under de senaste 30 dagarna.

3. Mätning på aggregerad nivå

Eftersom frågorna i mätningarna i den här delen avser anskaffning av alkoholdrycker så följer att resultaten avser utvecklingen av konsumtionen på aggregerad, nationell eller regional nivå, och således inte på individnivå.

4. Uppräkning av självrapporterade uppgifter

De oregistrerade mängderna som fångas in i frågeundersökningen är av olika skäl lägre än de faktiska nivåerna. I syfte att korrigera för detta görs vissa uppräkningskorrigeringar av de beräknade delmängderna. Dessa uppräkningskorrigeringar baseras på frågor om hur mycket alkohol respondenterna har köpt på Systembolaget. I uppräkningskorrigeringen tas också hänsyn till att de olika oregistrerade delmängderna i varierande utsträckning är koncentrerade till dem som dricker allra mest ("problemdrickare"), tillika en grupp som är överrepresenterad i bortfallet.

Beräkning av anskaffning på regional nivå

De uppgifter om de oregistrerade delmängderna som presenteras i rapporten för år 2016 är preliminära. Vid beräkningar av den oregistrerade anskaffningen på regional nivå används samma uppräkningsfaktorer i alla län. Underrapporteringen antas alltså vara lika stor i de olika länen. Uppräkningsfaktorerna är desamma som används på nationell nivå. Antalet regionalt intervjuade personer kan dock vara relativt litet, speciellt när det gäller de mindre länen och de ovanligare delmängderna. För att få så robusta estimat som möjligt på länsnivå summeras därför anskaffningen av de oregistrerade delmängderna till tre- respektive femårsperioder i resultatredovisningen.

Eftersom extremvärden i olika län kan få stora effekter för beskrivningen av utvecklingen på länsnivå används en maxnivå som enskilda län inte kan överskrida. Denna maxnivå utgör fem gånger medelvärdet i landet för respektive dryck och anskaffningskälla, vilket beskrivs närmare i slutet av bilaga 1.

Förändringar av tidigare publicerade uppgifter

Jämfört med tidigare publicerade uppgifter från Monitormätningarna har restaurangförsäljningen korrigerats ner med 0,04 liter per invånare 15 år och äldre år 2009 och med 0,03 liter år 2015. Folkölsförsäljningen blev dock 0,04 centiliter högre under 2015 än vad som tidigare publicerats. Detta har även påverkat mängderna registrerad och total konsumtion dessa år. Efter justeringarna uppgår totalkonsumtionen till 9,54 år 2009. Korrigeringarna 2015 tar efter avrundningar ut varandra och den totala konsumtionen uppgår fortfarande till 9,17 liter. I föreliggande rapport används definitiva uppgifter om folkölsförsäljningen för 2016, som är 0,03 liter högre än de preliminära som använts tidigare (Leifman m.fl. 2017).

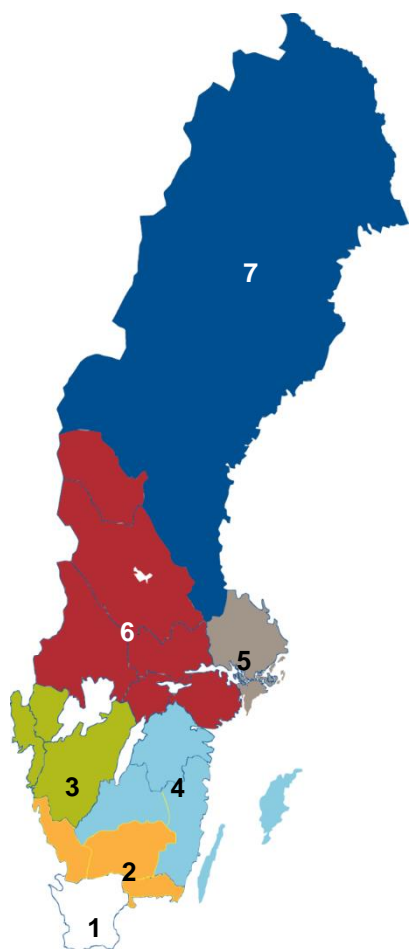
Om rapporten

Redovisningen av anskaffningen på regional nivå är uppdelad i tre delar. Den börjar med de registrerade delmängderna, det vill säga försäljning på Systembolaget och i livsmedelsbutiker (folköl) samt på restauranger. Därefter redovisas fördelningen av de oregistrerade delmängderna, det vill säga resandeförsäljning, köp av smugglad alkohol, köp via internet och hemtillverkning. Avslutningsvis summeras delarna till en total anskaffning på regional nivå.

I bilaga 1 finns en utförlig metodbeskrivning och i bilaga 2 presenteras tabellbilagan. Dessa tabeller finns dessutom att tillgå i Excelformat på CAN:s hemsida.

Förutom att redovisningar görs på länsnivå används även tre andra regionala indelningar:

1. En indelning baseras på storstadslän och icke storstadslän. De län eller regioner där landets tre största städer ligger i utgör storstadsläna, det vill säga de Skåne, Stockholms och Västra Götaland medan övriga län utgör gruppen icke storstadslän.
2. En annan indelning utgår från Sveriges tre landsdelar; Götaland (Blekinge, Gotland, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne, Västra Götaland och Östergötland) Svealand (Dalarna, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland och Örebro län) samt Norrland (Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland).
3. En tredje och mera detaljerad uppdelning består av sju regioner och är den variant som traditionellt använts i redovisningar av Monitormätningarna. Denna regionala uppdelning framgår av kartfiguren. Regionerna 1+2+3+4 motsvarar landsdelen Götaland, region 5+6 motsvarar Svealand medan region 7 är samma sak som landsdelen Norrland.

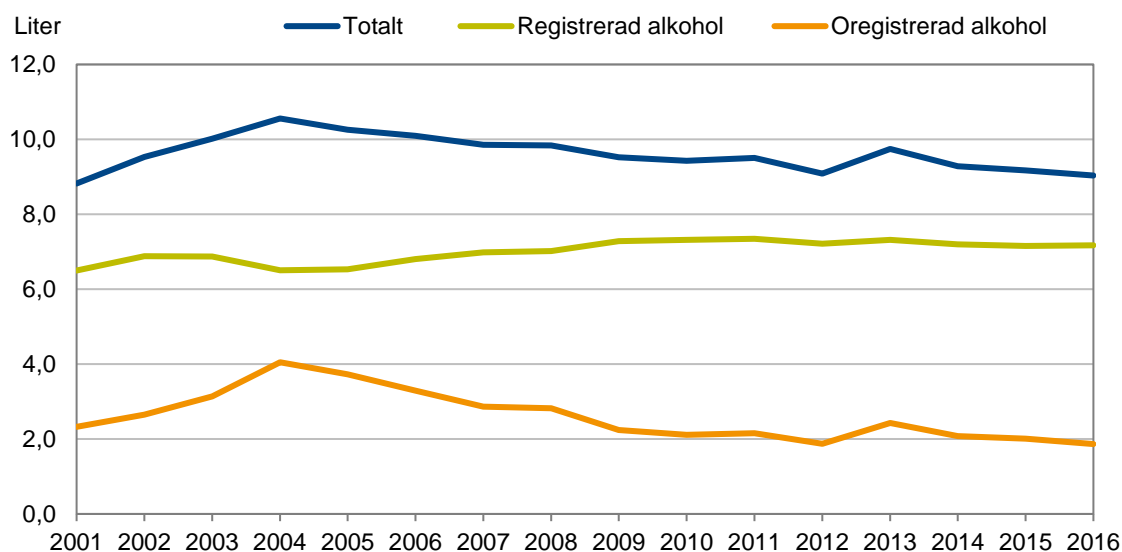
Monitorregioner:

1. Skåne
2. Blekinge, Kronoberg, Halland
3. Västra Götaland
4. Övriga Götaland (Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland)
5. Stockholm
6. Övriga Svealand (Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna)
7. Norrland (Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten)

2. Resultat

I Monitormätningarna har uppgifter om alkoholanskaffningen i Sverige beräknats sedan 2001. I denna rapport redovisas hur dessa fördelas regionalt. Först görs detta för var och en av de sju anskaffningskällor som bevakas i Monitormätningarna, och som en avslutning av resultatredovisningen summeras de olika anskaffningskällorna till regionvisa totala volymer ren alkohol per invånare 15 år och äldre.

I figur 1 (och tabell 1) presenteras hur den totala anskaffningen har utvecklats i landet som helhet under perioden 2001–2016. Som framgår är dagens nivå på anskaffningen av likartad storleksordning som den som uppmättes 2001 (cirka 9 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre). Mellan åren 2001 och 2004 ökade anskaffningen för att därefter minska fram till 2009. Därefter skedde en viss stabilisering med en nedgång 2012 och en uppgång under 2013. Efter år 2013 har det skett en ytterligare minskning. Under den senaste tioårsperioden 2007–2016 har anskaffningen minskat med 8 procent. Nedgången har drivits av att de oregistrerade delmängderna har minskat i omfattning.

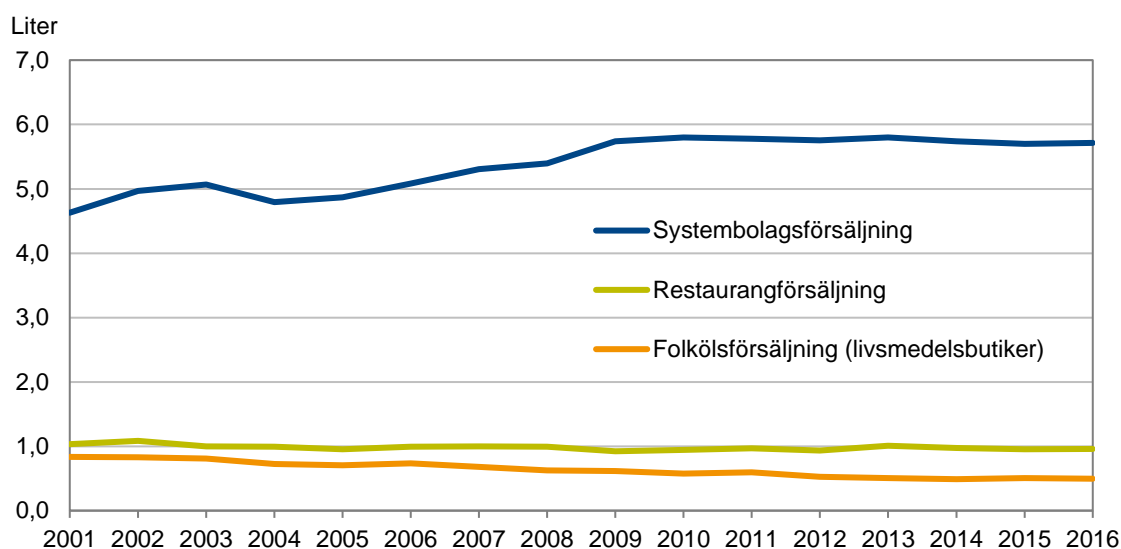

Figur 1. Total konsumtion i Sverige i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat på registrerade respektive oregistrerade delmängder. 2001–2016.

Registrerade källor

De registrerade källorna är tre till antalet och består av försäljning av folköl i livsmedels-handeln, restaurangservering samt försäljning på Systembolaget. Som nämnts tidigare påverkas den registrerade försäljningen i vissa län av turism och gränshandel. En hög försäljningssiffra i ett län behöver alltså inte nödvändigtvis innebära att den bofasta befolkningen har en hög alkoholkonsumtion.

Av figur 2 framgår fördelningen mellan de tre registrerade delmängderna på nationell nivå och hur dessa utvecklats över tid. Systembolaget har varit den klart dominerande källan under hela perioden och har dessutom ökat i betydelse under senare år. Relaterat till totala anskaffningen stod år 2016 Systembolagsförsäljningen för 63 procent medan restauranger och livsmedelsbutiker bidrog med 11 respektive 5 procent. År 2001 var motsvarande andelar 52, 12 respektive 9 procent.

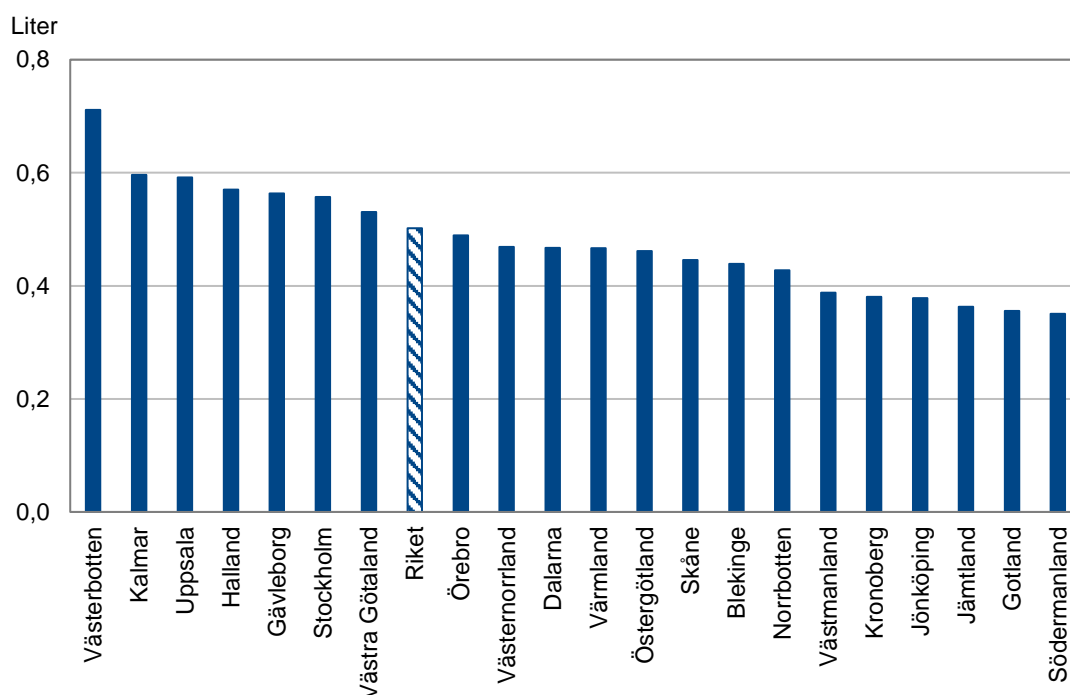

Figur 2. Registrerad försäljning i Sverige i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. 2001–2016.

Folköl i livsmedelsbutiker

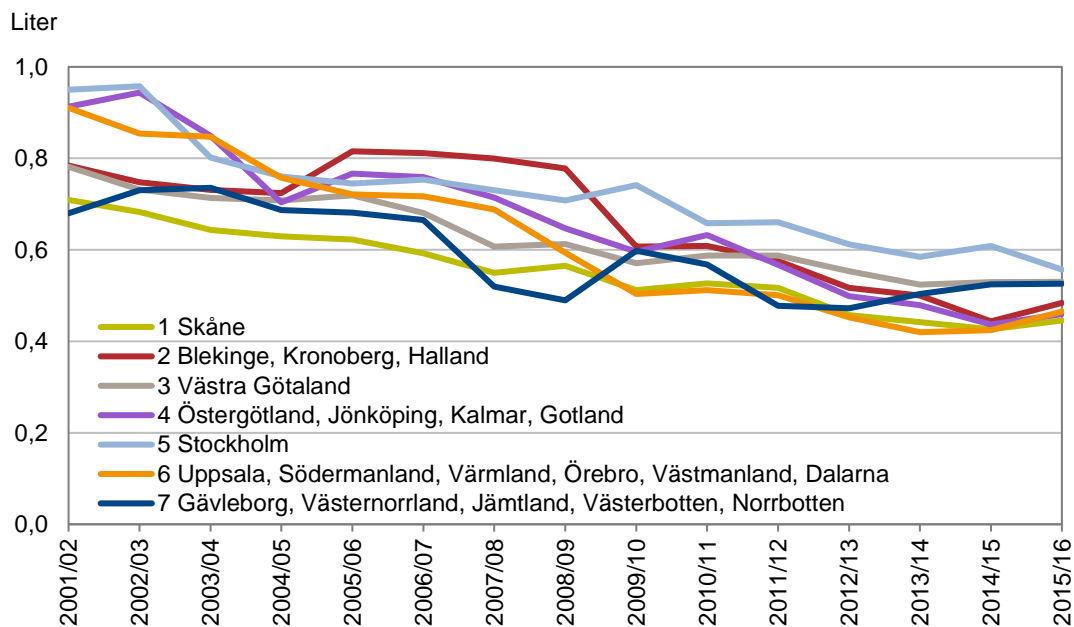
Redovisningen av detaljhandels försäljning av folköl, det vill säga öl med en alkoholhalt mellan 2,25–3,5 volymprocent görs av företaget Delfi på uppdrag av Sveriges Bryggerier. Med utgångspunkt från de frågor om konsumtion av folköl som genomförs inom ramen för Monitormätningarna fördelas de nationella försäljningsuppgifterna regionalt (se inledningen och bilaga 1).

Av figur 3 (tabell 2) framgår hur folkölskonsumtionen fördelar sig per län för tvåårsperioden 2015–2016. Som framgår var försäljningen lägst i Södermanlands, Gotlands och Jämtlands län (ca 0,35 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre) och dubbelt så hög i Västerbottens län. Att tvåårsmedelvärden används för att redovisa den regionala folkölsförsäljningen är för att inte överdriva effekten av eventuella slumpartade variationer som kan uppstå då Monitormätningarnas resultat finfördelas på 21 län.

Figur 3. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden för 2015 och 2016.

I figur 4 (och tabell 3) redovisas utvecklingen av folkölsförsäljningen i de sju Monitorregionerna (glidande tvåårsmedelvärden med start 2001/02). Som framgår har försäljningen sjunkit i samtliga sju regioner under perioden. Region 4 och 6 uppvisar störst nedgångar och region 7 den minsta. I Skåne har försäljningen hela tiden tenderat att vara låg medan Stockholmsregionen å andra sidan har haft en hög försäljning under flera år. Under de två senaste åren ligger Monitorregionerna förhållandevis väl samlade kring den nationella nivån på ungefär 0,5 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre.

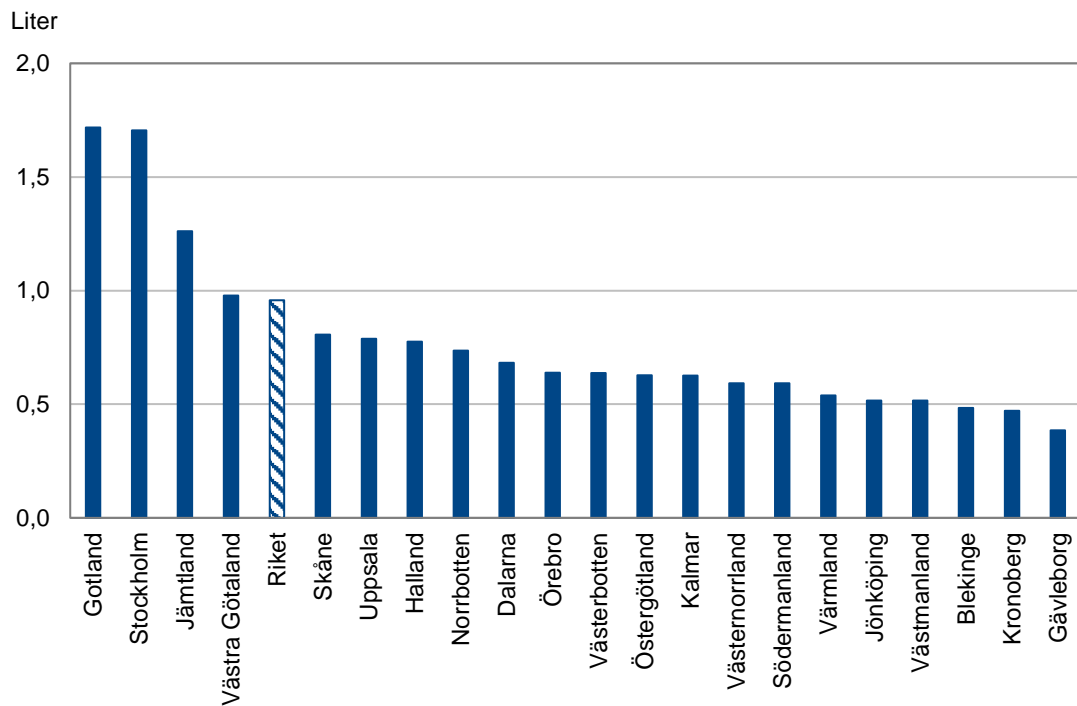
Figur 4. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

Av tabellerna 4–5 framgår att konsumtionen av folköl har varit av likartad omfattning i Götaland, Svealand och Norrland, sett till såväl nivåer som till utveckling, även om landsdelarna tenderar att ligga något mer samlat i periodens slut jämfört med dess början. En indelning i storstads-län respektive icke-storstads-län visar även den på snarlika konsumtionsnivåer i grupperna över tid.

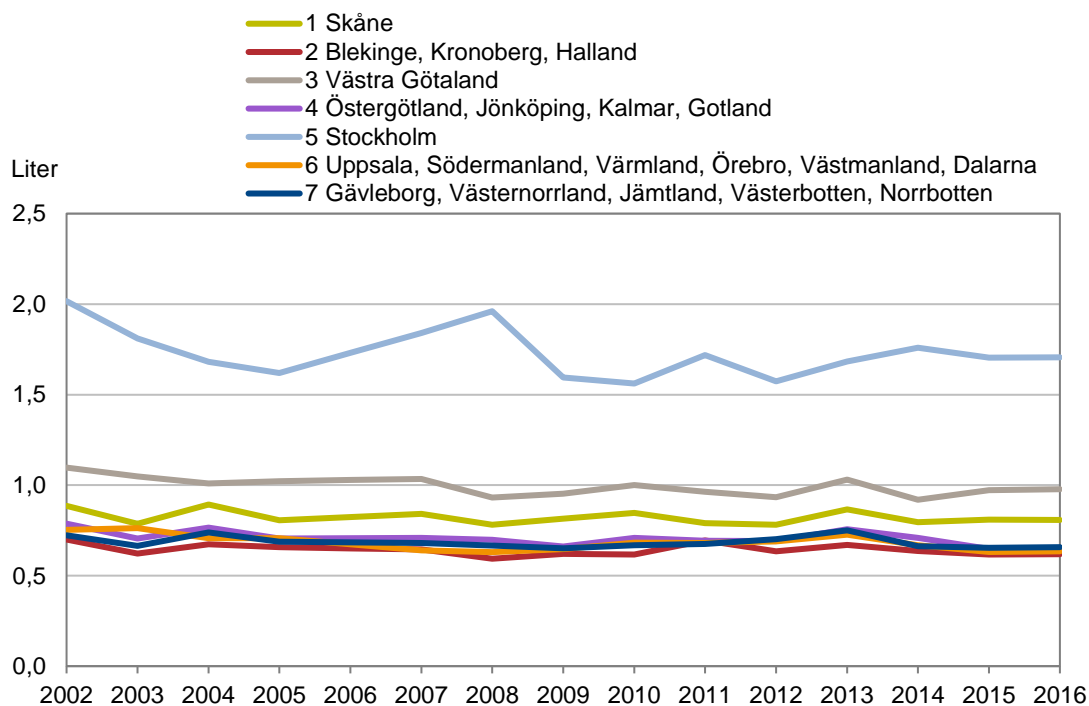
Restaurangförsäljning

Genom parthandlarnas uppgifter om leveranser till restaurangerna kan man följa den totala restaurangförsäljningen av alkohol i landet som helhet. Med hjälp av uppgifter från de så kallade restaurangrapporterna kan man beräkna restaurangförsäljningens fördelning på länsnivå, i liter ren alkohol (se inledningen och bilaga 1).

Den regionala fördelningen av 2016 års restaurangförsäljning framgår av figur 5. Gotland, Stockholm, Jämtland och Västra Götaland ligger över rikets nivå medan Skåne och Uppsala ligger strax under rikssiffran. Sveriges fyra största städer ligger i fyra av de uppräknade länen, vilket kan påverka storleken på restaurangutbudet och vilken typ av krogvanor befolkningen har i dessa regioner. Vad gäller Gotland och Jämtland har dessa län en hög grad av turism som kan påverka restaurangförsäljningen i relation till invånarantalet. Jämfört med Stockholm och Gotland uppgår restaurangförsäljningens storlek till endast en fjärdedel i Gävleborg och Kronoberg.

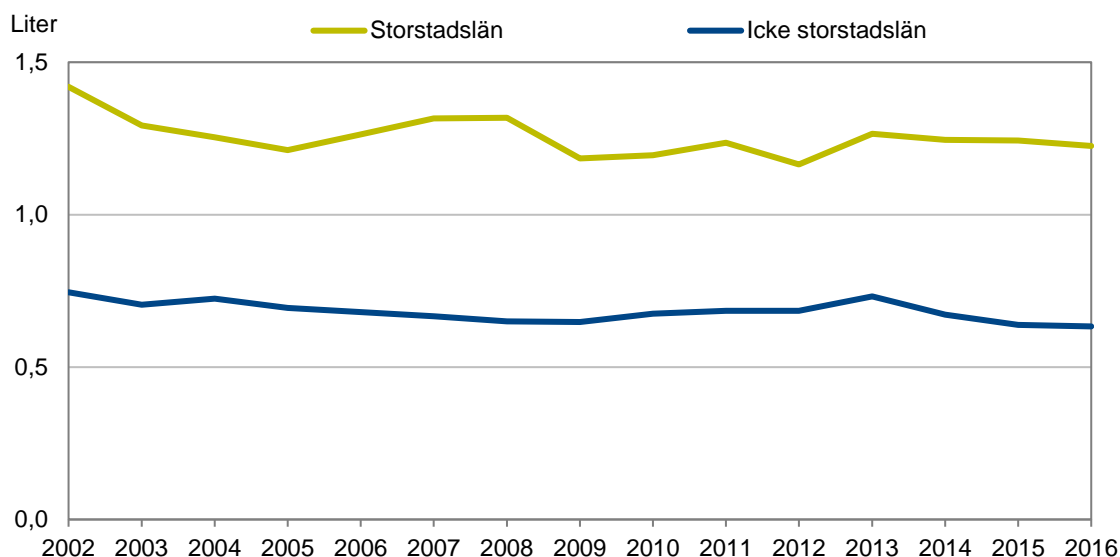
Figur 5. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2016.

Figur 6. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2002–2016.

Utvecklingen i de sju Monitorregionerna redovisas i figur 6 (tabell 7). Stockholmsregionen ligger på en klart högre nivå än de övriga sex regionerna under hela perioden (1,7 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre). Ingen betydande förändring har skett i någon av regionerna, tvärtom ligger försäljningen på restauranger på en tämligen konstant nivå regionalt sett. Efter Stockholm, men på betydligt lägre nivåer, kommer Västra Götaland (1,0 liter) och Skåne (0,8 liter) medan övriga fyra regioner ligger tätt samlade kring 0,7 liter. Delar man upp riket i landsdelar (tabell 8) finner man att Svealands restaurangförsäljning är i det närmaste dubbelt så omfattande som den i Norrland.

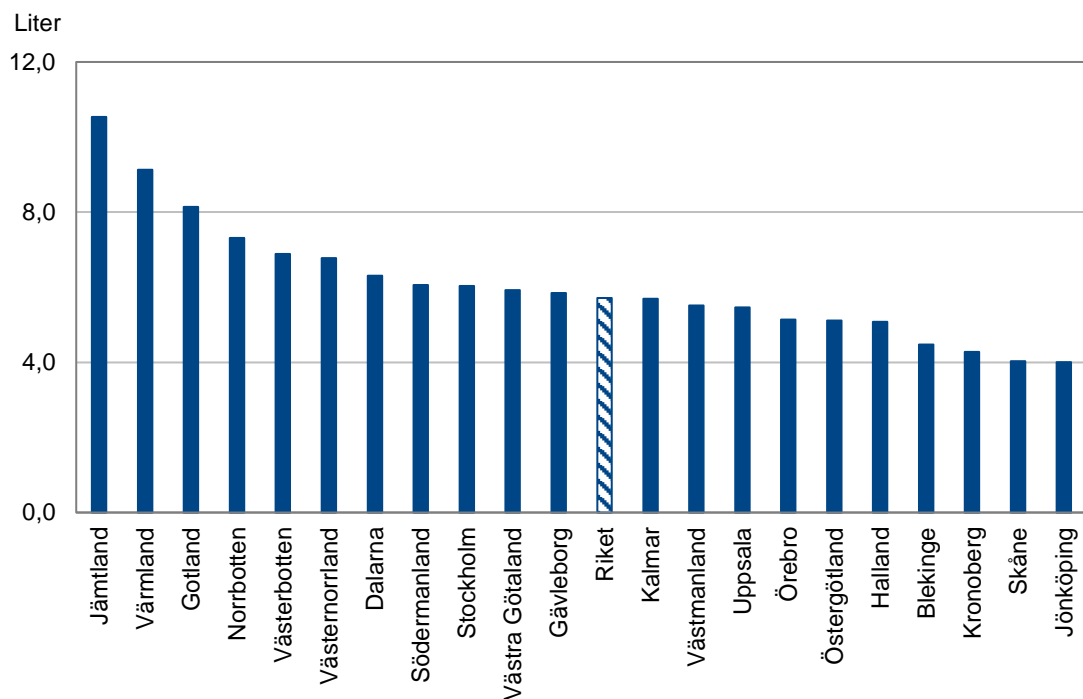
Delas regionerna upp i storstadslän och icke storstadslän framgår att försäljningen på restauranger under hela perioden i det närmaste varit dubbelt så omfattande i storstadslänen (se figur 7 och tabell 9). Inte heller landsdelarna har förändrat sin inbördes relation över tid, Svealand har exempelvis legat dubbelt så högst som Norrland under hela perioden.

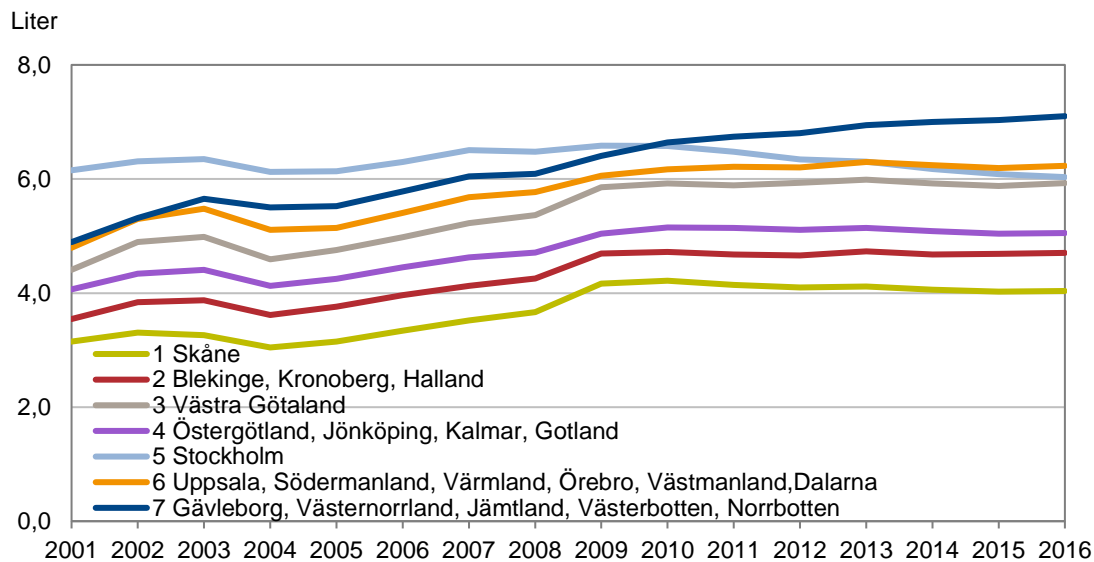
Figur 7. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2002–2016.

Systembolagets försäljning

Systembolagets försäljning var 2016 totalt sett lägst i Jönköpings län med 4,0 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre (figur 8 och tabell 10). Även Skåne, Kronoberg och Blekinge har en relativt låg systembolagsförsäljning (runt 4,3 liter). Med Halland inräknat kan det konstateras att de fem län med lägst försäljning ligger i södra Sverige. Tolv län ligger någon halvliter över eller under rikets genomsnittsförsäljning. Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten, Gotland, Värmland och Jämtland ligger däremot minst en liter över snittet för landets försäljning. I de tre län med störst försäljning (Jämtland, Värmland och Gotland) är den mer än dubbelt så omfattande jämfört med Jönköping och Skåne.

Figur 8. Försäljning på Systembolaget i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2016.

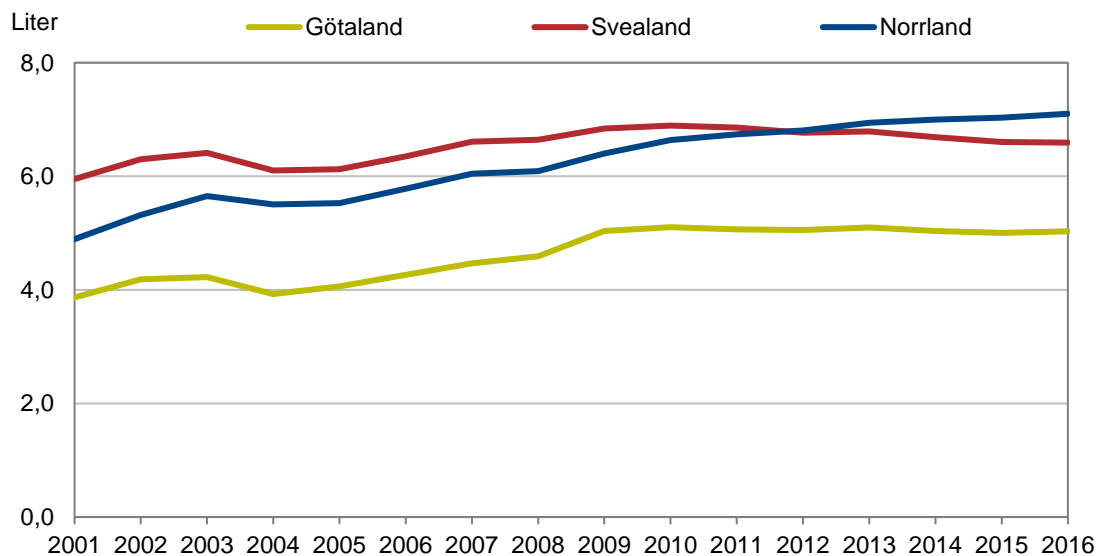

Figur 9. Försäljning på Systembolaget i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

Med undantag av Stockholmsregionen har Systembolagets försäljning ökat i Monitorregionerna under den redovisade perioden (figur 9 och tabell 11). Efter 2009 har dock ökningarna avstannat, förutom i Norrlandsregionen (nr. 7). Där är uppgången under hela perioden 45 procent medan ökningarna i övriga regioner (Stockholm oräknat) uppgår till cirka 30 procent.

Delar man in riket i tre landsdelar framgår av figur 10 och tabell 12 att Systembolagets försäljning under hela perioden är lägst i Götaland. År 2016 var den 5,0 liter per invånare 15 och äldre, jämfört med 6,6 liter i Svealand och 7,1 liter i Norrland. År 2013 passerades Svealand av Norrland. I början av perioden låg Norrland 18 procent under Svealands försäljning men 2016 låg regionen istället 8 procent över. Systembolagsförsäljningen i Norrland har med andra ord ökat förhållandevis kraftigt sedan 2001.

En indelning av riket i storstads- respektive icke storstadslän visar på tämligen likartade nivåer och trender i de båda grupperna (se tabell 13).

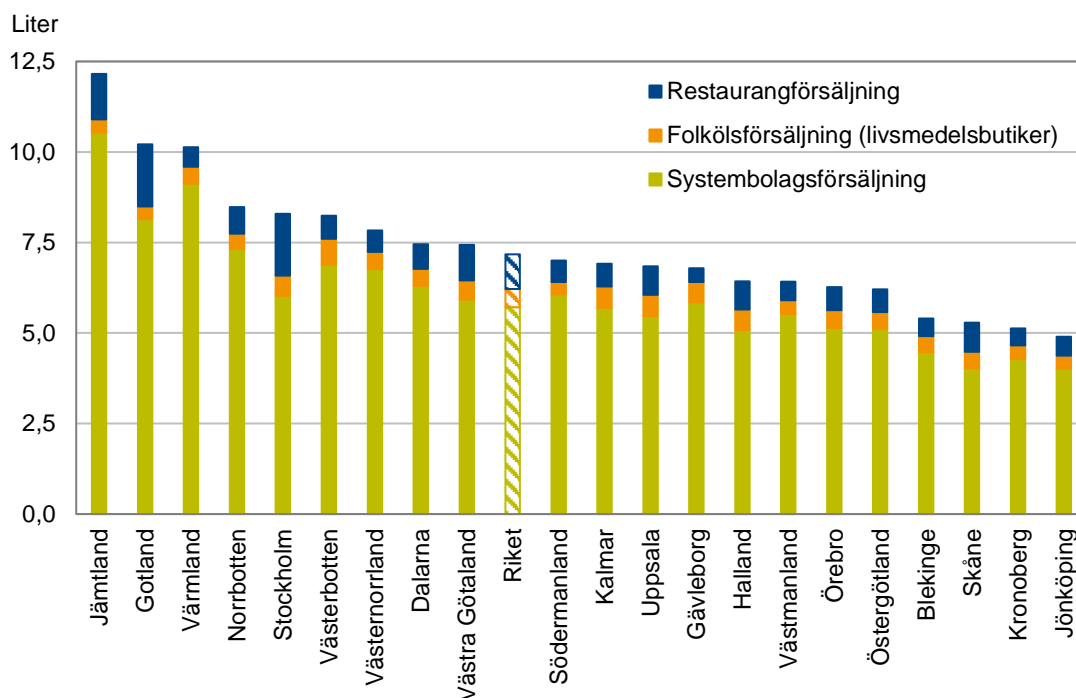
Figur 10. Försäljning på Systembolaget i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

Total registrerad försäljning

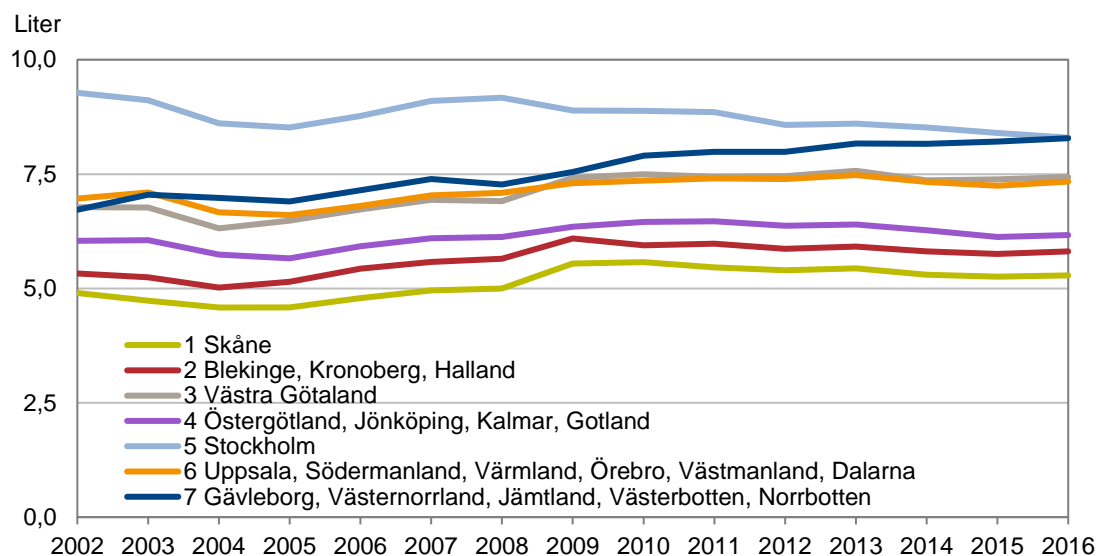
Den totala registrerade försäljningen per län för 2016 framgår av figur 11 (tabell 14). Värdena för restaurangförsäljningen är som nämnts preliminära för 2016 och data för folköl utgörs av tvåårsmedelvärden för 2015 och 2016. Lägst total registrerad försäljning noteras för Jönköping, Kronoberg, Skåne och Blekinge (ungefär 5 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre). Värmland, Gotland och Jämtland uppvisar å andra sidan allra högst försäljning i relation till antalet invånare 15 år och äldre.

Det kan noteras att restaurangförsäljningen utgör en förhållandevis stor andel av den totala registrerade försäljningen i Skåne, Gotland och Stockholms län (15–21 %) medan den är desto mindre i Värmland och Gävleborgs län (5–6 %). Folkölsandelen var särskilt låg för Gotland och Jämtland (3 %) och låg mellan 5–9 procent i övriga län. Relaterat till den totala registrerade försäljningen var Systembolagsandelen lägst i Stockholm och Skåne (ca tre fjärdedelar).

Figur 12 (tabell 15) visar att det främst är i Norrland (region 7) som en förändring under perioden 2002–2016 kan noteras (2001 ingår ej eftersom uppgifter om regional restaurang- och folkölsförsäljning saknas detta år). I Norrland har den registrerade försäljningen ökat med 22 procent under perioden. I övriga regioner, förutom Stockholm, har ökningarna legat mellan 3 och 10 procent. I Stockholmsregionen har däremot den registrerade försäljningen fallit med 12 procent sedan 2002. Samtidigt är Stockholm alltså en region med hög registrerad försäljning per invånare 15 år och äldre.

Figur 11. Registrerad försäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2016.

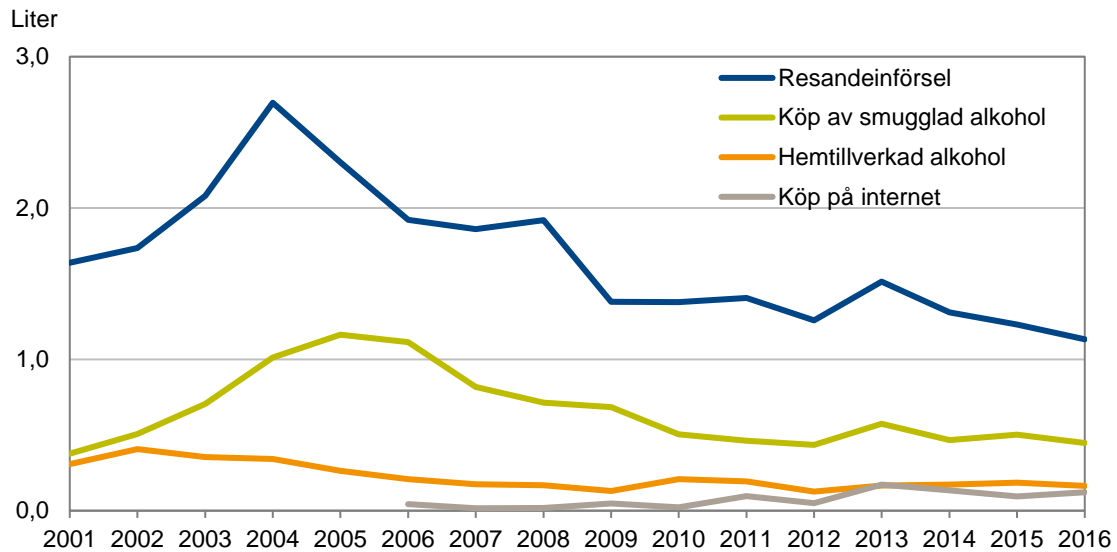
Figur 12. Registrerad försäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2002–2016.

En indelning av länen i tre landsdelar visar på ett relativt oförändrat läge av försäljningen i Svealand alltsedan 2001, en viss uppgång i Götaland till och med 2009 samt en mera kontinuerlig uppgång i Norrland (tabell 16). I tabell 17 redovisas utvecklingen för storstadslän respektive övriga län. I början av perioden var den totala registrerade försäljningen ca 10 procent högre i storstadslänen. Därefter har denna skillnad minskat och var i princip utjämnad 2016 då den minskat till 2 procent.

Oregistrerade källor

De oregistrerade källor som beräknas i Monitormätningarna består av resandeförsel, köp av smugglad alkohol, köp via internet (vilket mäts sedan 2006) samt av hemtillverkning. I figur 13 (tabell 1) redovisas utvecklingen för dessa fyra källor på nationell nivå för perioden 2001–2016. Uppgifterna för 2016 är preliminära.

Resandeförseln, det vill säga privatpersoners införsel i samband med resor, för privat bruk, ökade kraftigt fram till 2004. Det skedde samtidigt som de tidigare begränsningarna för sådan införsel successivt togs bort under början av 00-talet. Därefter har införseln minskat mer eller mindre succesivt, även om det skedde en uppgång under 2013. Köp av smugglad alkohol uppvisar ett liknande mönster men med ett tämligen stabilt läge alltsedan 2010. Relaterat till den totala anskaffningen i landet utgjorde resandeförsel 16 procent och köp av smugglad alkohol 5 procent under 2016.

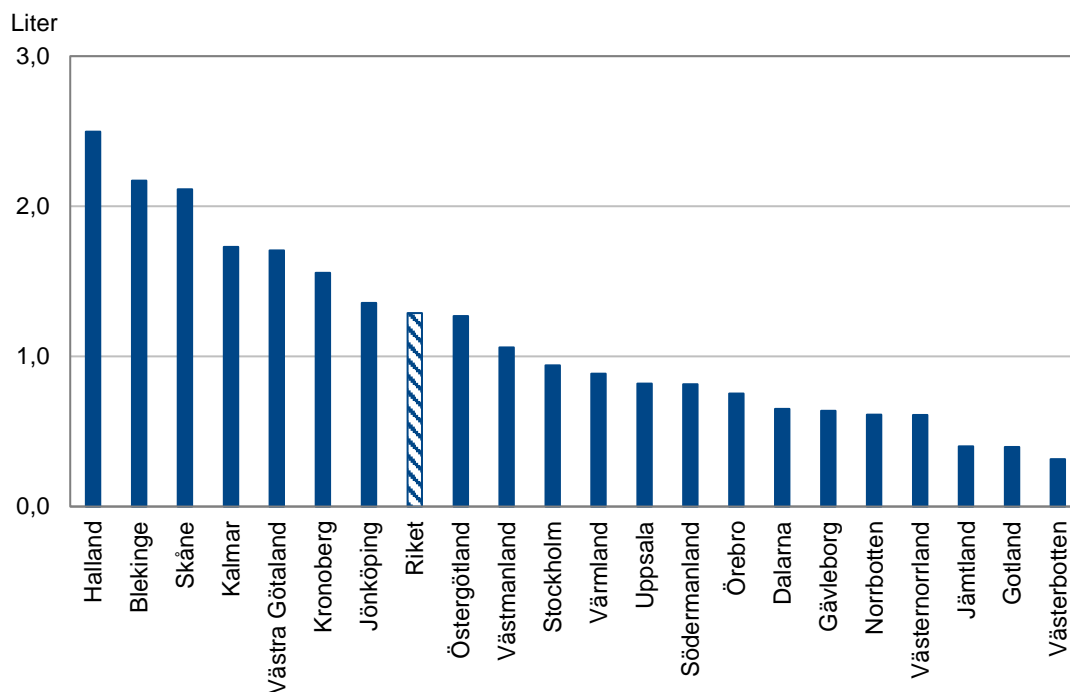

Figur 13. Oregistrerad anskaffning, i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. 2001–2016.

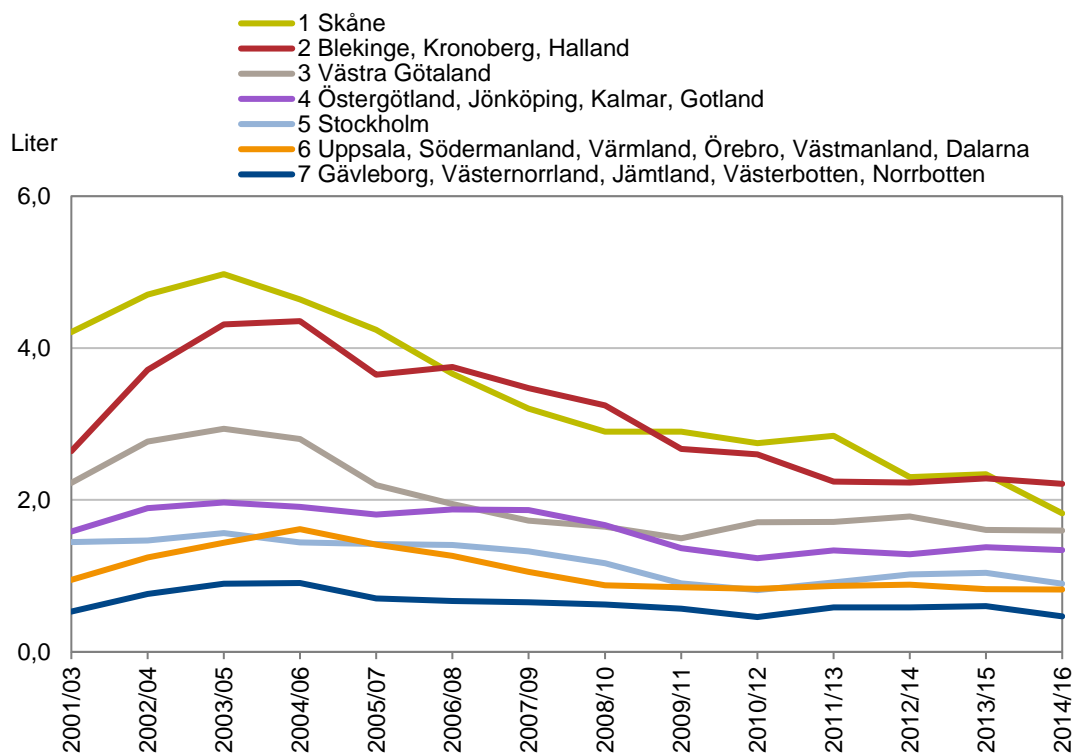
Hemtillverkningen minskade från början av 00-talet fram till 2009. Därefter skedde en viss återhämtning med efterföljande stabilisering. Både hembränning av sprit och vintillverkning har minskat under perioden. Under senare år har hemtillverkning av öl ökat. I Monitormätningarna har köp av alkohol på internet mätts sedan 2006. Dessa köp har ökat sedan mitten av 00-talet, men från mycket låga nivåer. År 2016 utgjorde hemtillverkning 2 procent av den totala anskaffningen och motsvarande andel för internetköpen var 1 procent.

Resandeförsel

I figur 14 (tabell 18) redovisas resandeförseln i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Uppgifterna är ett medelvärde för perioden 2012–2016. Resandeförselns omfattning i länen följer ganska väl det geografiska avståndet till Tyskland och Danmark. Under perioden 2012–2016 var den som störst i de sydligaste länen Halland, Blekinge och Skåne följt av Kalmar, Västra Götaland, Kronoberg och Jönköping. Lägst resandeförsel återfanns i de fem norrlandslänen samt på Gotland.

Figur 14. Resandeförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden för 5-årsperioden 2012–2016.

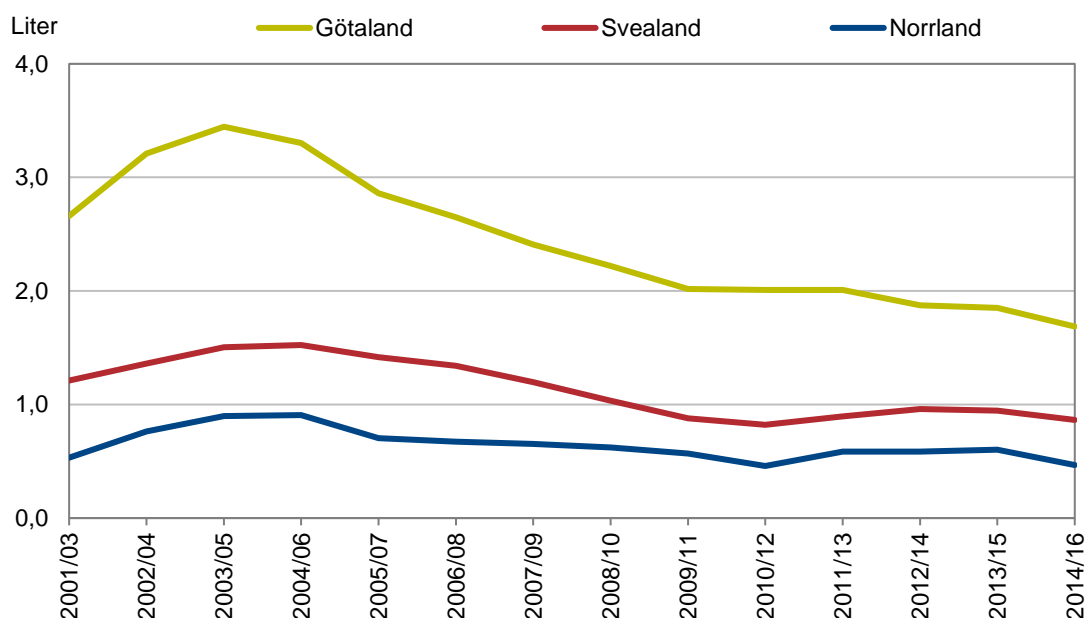

Figur 15. Resandeförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

I figur 15 redovisas resandeförselns utveckling i de sju Monitorregionerna under perioden 2001–2016. Införseln har varit som mest omfattande i de fyra sydligaste länen i landet under hela perioden. Det gäller Skåne, Blekinge, Kronoberg och Halland. Det är intressant att notera att den var hög, eller ökade mest i den södra delen av landet i början av perioden för att sedan minska mest där från mitten av 00-talet, jämfört med de mellersta och norra delarna av riket. I de nordligaste länen har resandeförseln varit lägst under hela perioden. Skillnaderna mellan regionerna minskar mot slutet av perioden och främst beror det på nedgångar i regionerna 1–3.

Skillnaderna mellan södra, mellersta och norra delarna av landet framgår tydligt i figur 16. De högsta nivåerna återfinns i Götaland, och de lägsta i Norrland under hela perioden. Förändringarna är relativt likartade i de olika regionerna, med en kraftig ökning i början av perioden följt av en minskning och i Svealand och Norrland slutligen en stabiliseringsfas.

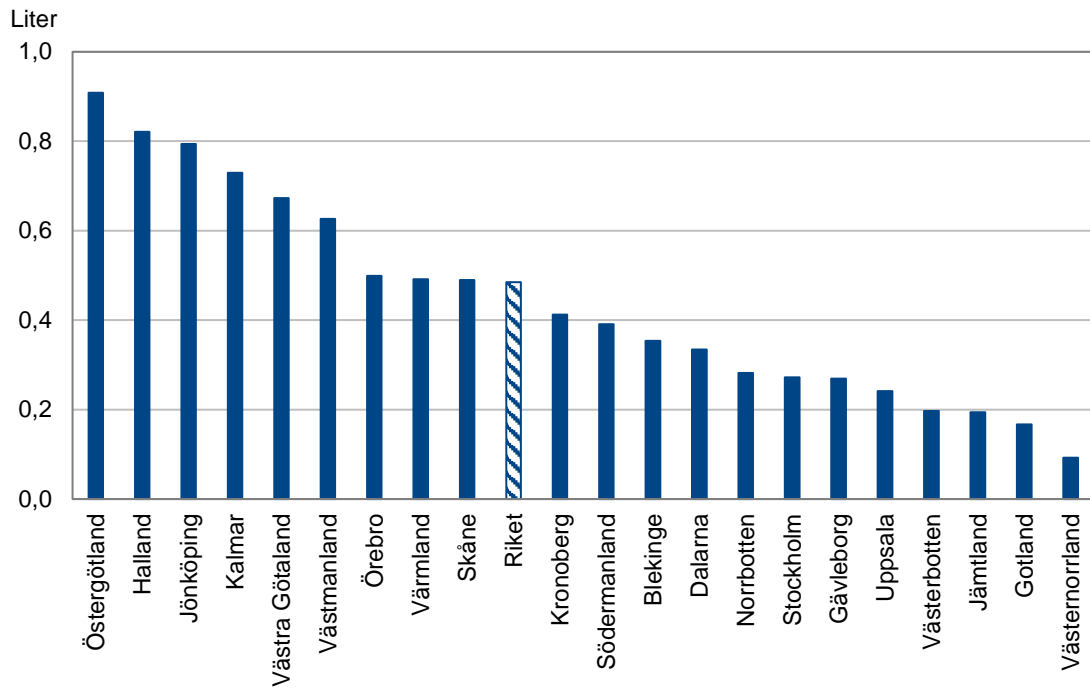
Resandeförseln har varit störst i storstadslänet jämfört med övriga län under hela perioden även om skillnaderna har minskat (tabell 21).

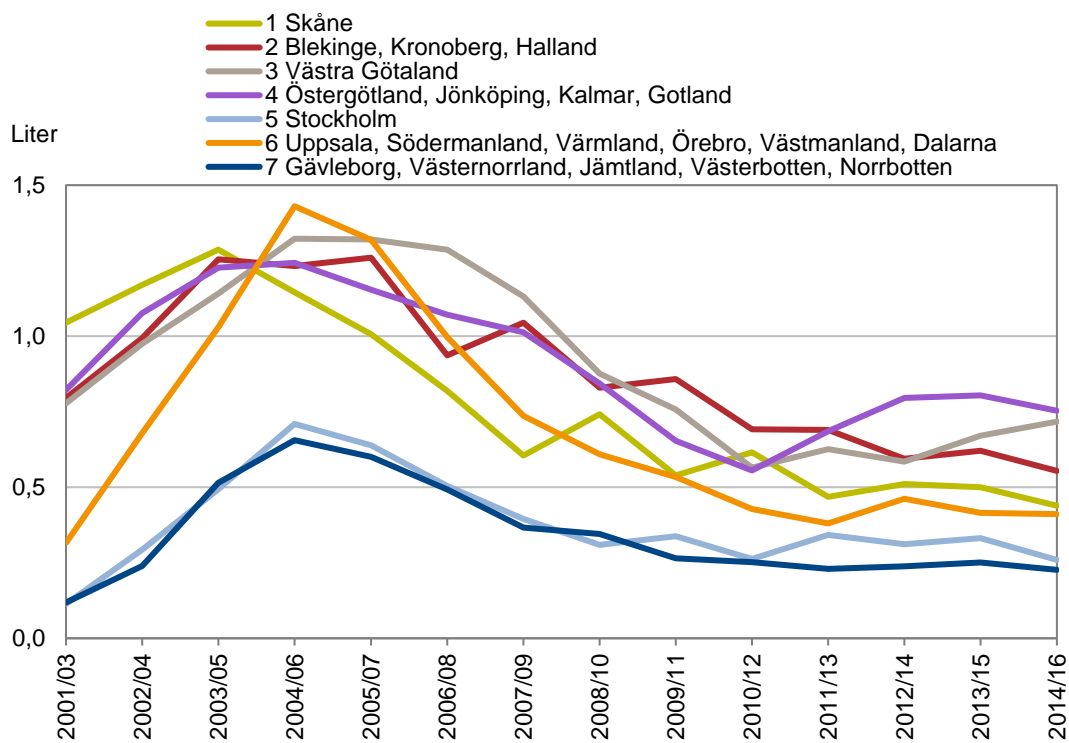
Figur 16. Resandeförsel i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

Köp av smugglad alkohol

I figur 17 (tabell 22) presenteras köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Uppgifterna är ett medelvärde för åren 2012–2016. Dessa köp var som mest omfattande i Östergötland under den aktuella perioden. Bortsett från Halland så är det inget av de fyra sydligaste länen som ligger bland de sju länen med de största mängderna. Köp av smugglad alkohol är mer dominerande en bit upp i landet. Det är ett relativt stort antal län som ligger i nivå med riksgenomsnittet, och det är svårt att se något tydligt geografiskt mönster. Den absolut lägsta nivån har dock Västernorrland följt av Gotland, Jämtland och Västerbotten.

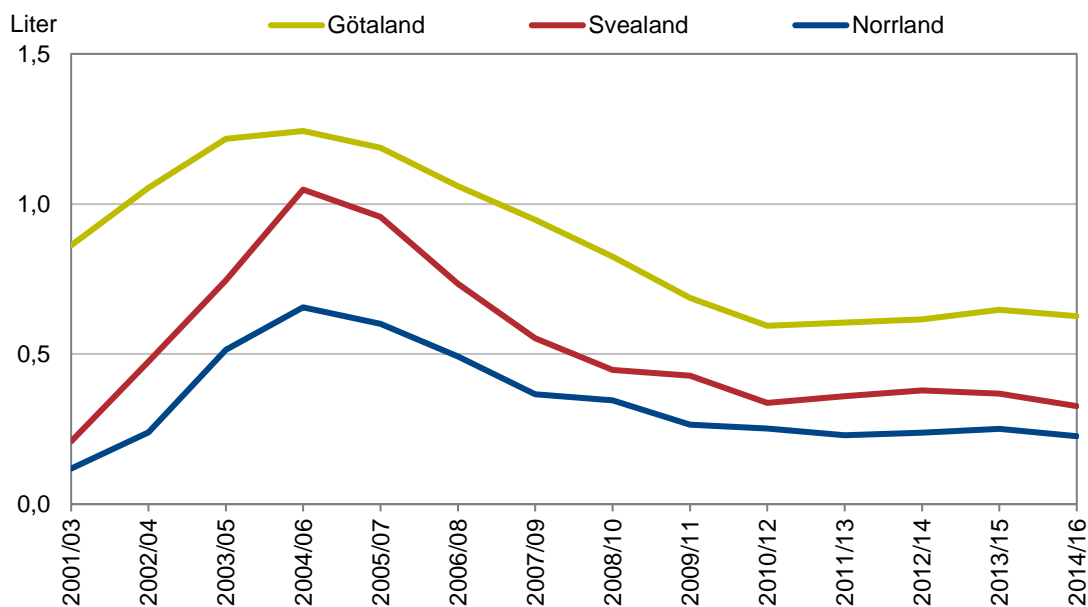
Figur 17. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden åren 2012–2016.

Figur 18. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

I figur 18 redovisas utvecklingen av köp av smugglad alkohol i Monitorregionerna sedan 2001/03. Utvecklingen är likartad i de olika regionerna men på olika nivåer. Det skedde en kraftig ökning fram till mitten av 00-talet, följt av en minskning. Under den senare tredjedelen av perioden har mängderna köp av smugglad alkohol stabiliserats i de flesta regioner. I region 4 kan man notera en viss ökning under den senare delen av perioden, vilket återspeglas i den förra figuren, samtidigt som minskning i södra delen av landet i viss mån fortsatt alltjämt. Den kraftigaste uppgången, och därefter den kraftigaste minskningen, har inträffat i region 6. Lägst nivåer återfinns i Stockholm samt i Norrland under hela perioden.

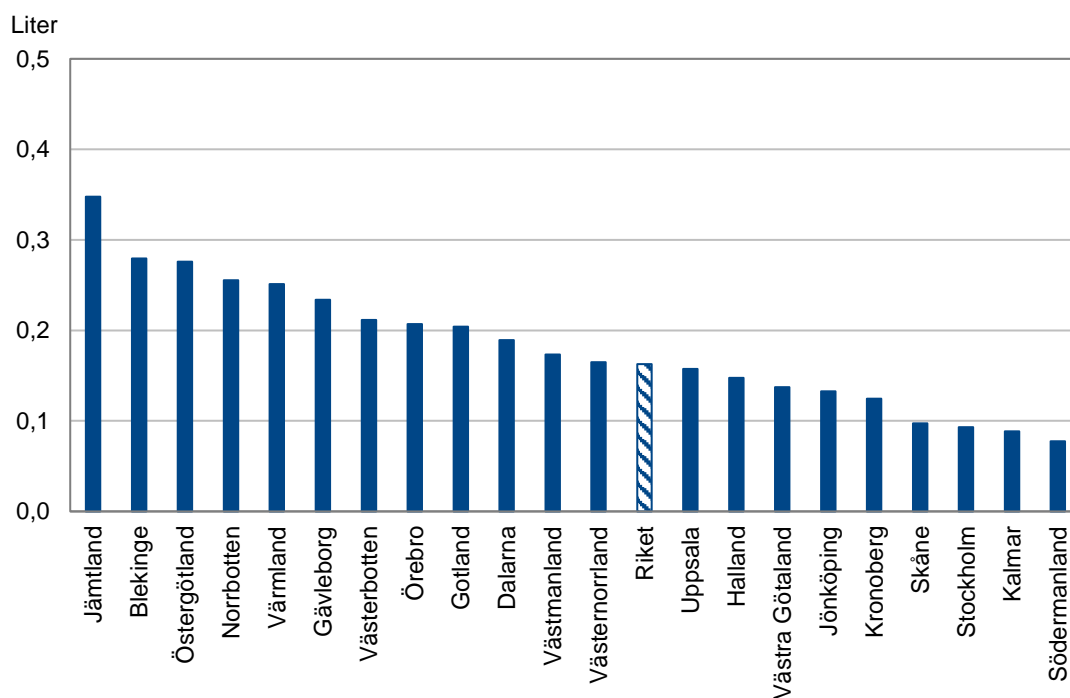
Köp av smugglad alkohol i de tre landsdelarna uppvisar en liknande utveckling som resandeförseln, se figur 19. Skillnaderna mellan Götaland och de två andra landsdelarna är dock inte lika stora när det gäller dessa köp. Ökningen av köpen var dock relativt kraftiga i både Svealand och Norrland i början av perioden. Utvecklingen är mycket likartad i storstadslänen och i de övriga länen under perioden, liksom omfattning av dessa köp (tabell 25).

Figur 19. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

Hemtillverkning

Hur hemtillverkning av alkohol varierar mellan länen framgår av figur 20 (tabell 26). Under femårsperioden 2012–2016 var den störst i Jämtland, följt av Blekinge och Östergötland¹. Därefter följer Norrbotten, Värmland och Gävleborg. Det är dock värt att notera att hemtillverkningen totalt sett i landet är en liten delmängd av den totala anskaffningen. Under femårsperioden 2012–2016 utgjorde denna tillverkning knappt 2 procent av anskaffningen. Minst hemtillverkning fanns i Skåne, Stockholm, Kalmar och Södermanland.

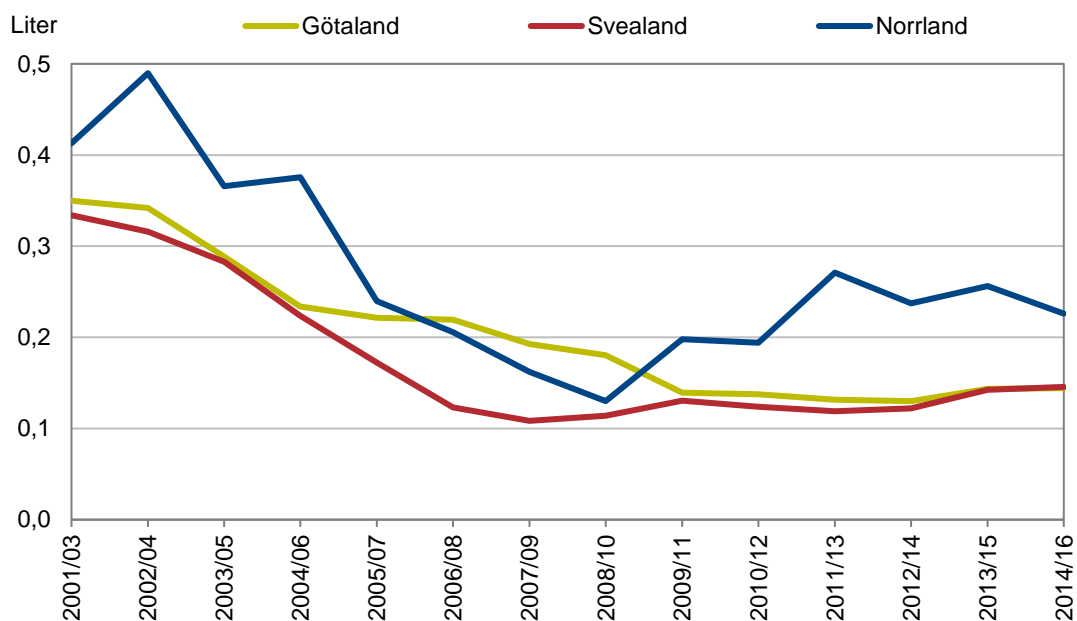

Figur 20. Hemtillverkning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden för åren 2012–2016.

I figur 21 presenteras hemtillverkningens utveckling i de tre landsdelarna. Det visar sig att den minskade i samtliga landsdelar från 2001/03 till omkring 2008/10. Därefter skedde en stabilisering i Götaland och Svealand men en ökning i Norrland. Hemtillverkningen var större i Norrland under större delen av perioden men relativt likartad i de två övriga landsdelarna.

Det framgår även av tabell 29 att hemtillverkningen är större i de län som inte hör till de tre storstadsläna. I början av perioden var den drygt 20 procent högre i dessa län och i slutet av perioden ca 50 procent högre, men runt 2007–2010 var dock skillnaden i stort sett obefintlig.

¹ I Jämtland dominerade hembränning av sprit medan det i Blekinge och Östergötland rörde sig om vintillverkning – visas ej i tabell.

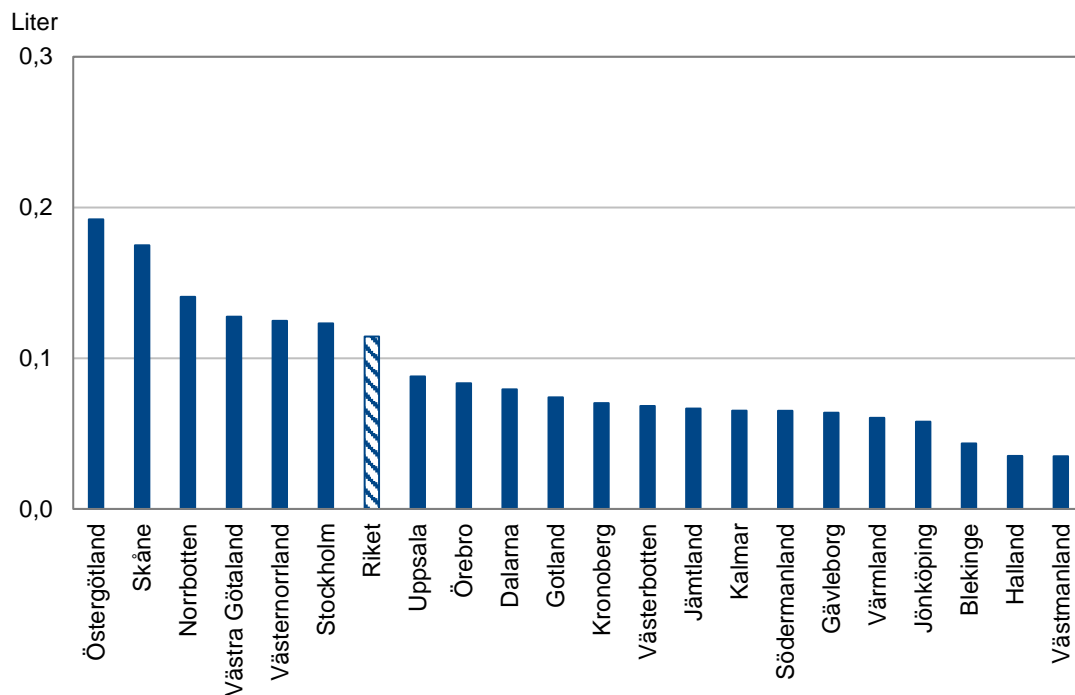

Figur 21. Hemtillverkning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

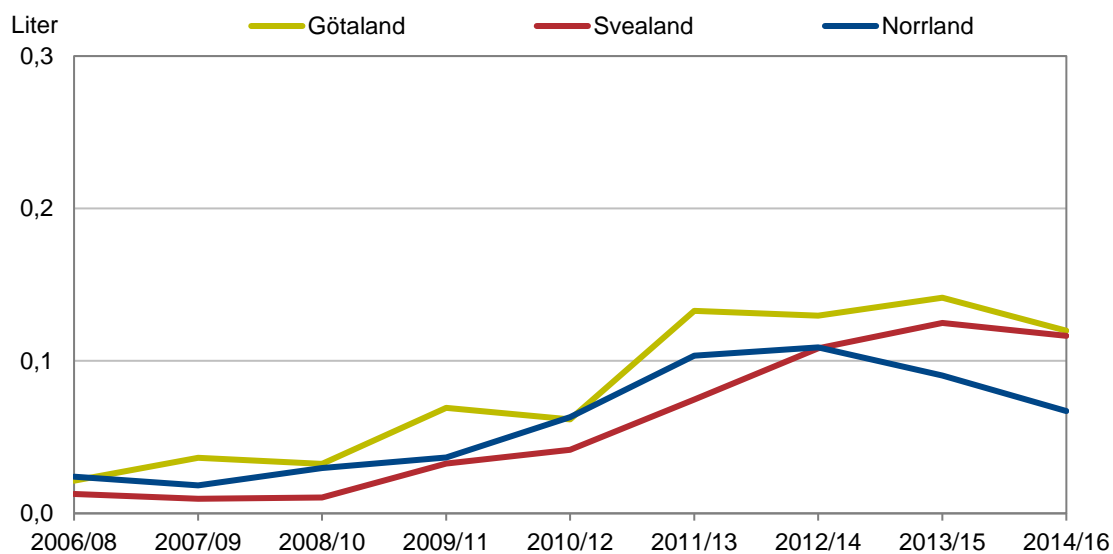
Köp på internet

Köp av alkohol på internet är den minsta anskaffningskällan. Den omfattar drygt 1 procent av den totala anskaffningen i landet under åren 2012–2016. I figur 22 och tabell 30 och visas internetköpens omfattning per län i genomsnitt under dessa fem år. De var som störst i Östergötland och i Skåne och som minst i Blekinge, Halland och Västmanland.

I figur 23 redovisas internetköpens utveckling i de tre landsdelarna under åren 2006–2016. Utvecklingen i dessa landsdelar har varit tämligen under perioden. En indelning i storstadslän och icke storstadslän visar på en tämligen likartad utveckling i början av perioden men sedan 2013 ligger storstadsläna på en något högre nivå (tabell 33).

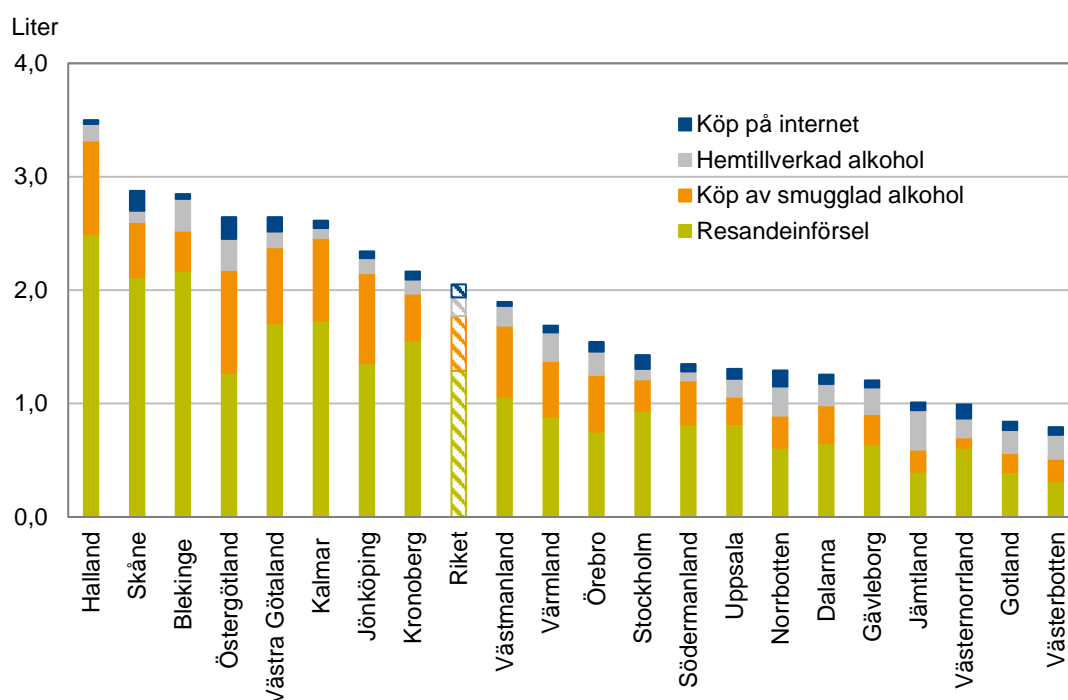
Figur 22. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden åren 2012–2016.

Figur 23. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2006–2016.

Total oregistrerad anskaffning

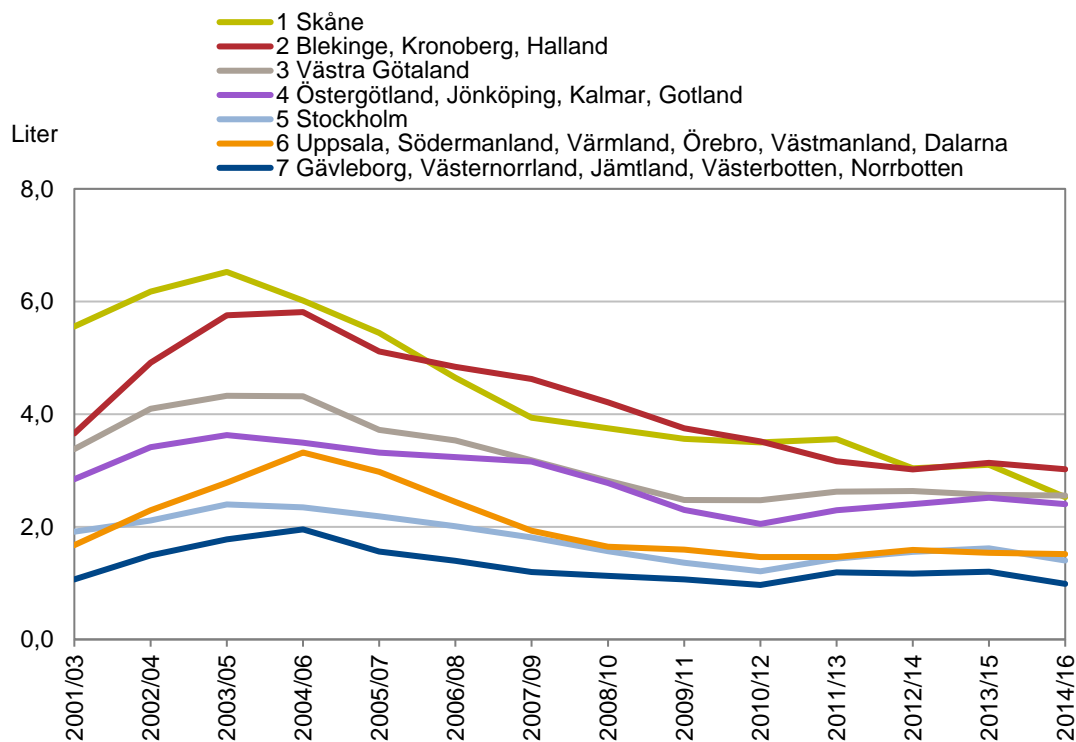
Den totala oregistrerade anskaffningen per län uppdelad på respektive delmängd under åren 2012–2016 visas i figur 24 (tabell 34). Den var som störst i de tre sydligaste länen Halland, Skåne och Blekinge, där resandeförseln var som mest omfattande. Därefter följer Östergötland med en stor andel köp av smugglad alkohol, vilket även var vanligt förekommande i Halland. Den oregistrerade anskaffningen var även förhållandevis hög i Västra Götaland och Kalmar som båda har relativt stor resandeförsel men även en stor andel köp av smugglad alkohol. Lägst volymer återfinns i Jämtland, Västernorrland, Gotland och Västerbotten. I dessa län var den oregistrerade delmängden endast en fjärdedel mot den som uppmätts i Halland.

Figur 24. Total oregistrerad anskaffning uppdelat per källa, i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden åren 2012–2016.

Det framgår tydligt av figuren att hemtillverkning och köp på internet står för relativt små andelar av den oregistrerade delmängden i de flesta län. I relation till den totala oregistrerade anskaffningen i respektive län var hemtillverkning vanligast i Jämtland och Västerbotten (ca 30 %). Köp på internet var på motsvarande sätt vanligast i Västernorrland och Norrbotten.

Av figur 25 framgår trenderna för den totala oregistrerade anskaffningen i de sju Monitorregionerna (tabell 35). Utvecklingen har varit likartad i dessa regioner, med en ökning fram till mitten av 00-talet, följt av en minskning och slutligen en stabiliseringsfas. Både ökningen och minskningen var dock större i de fyra sydligaste länen (region 1 och 2) jämfört med de övriga. Under slutet av perioden kan man notera en fortsatt minskning i Skåne-regionen samtidigt som det skedde en ökning i region 4. Spridningen mellan länen var

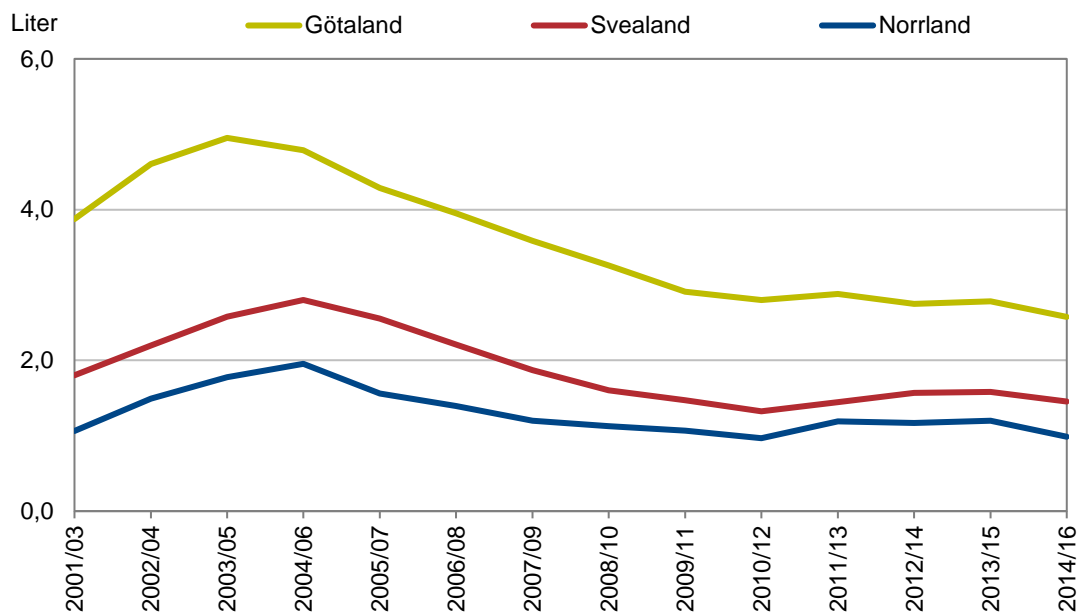

Figur 25. Total oregistrerad anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

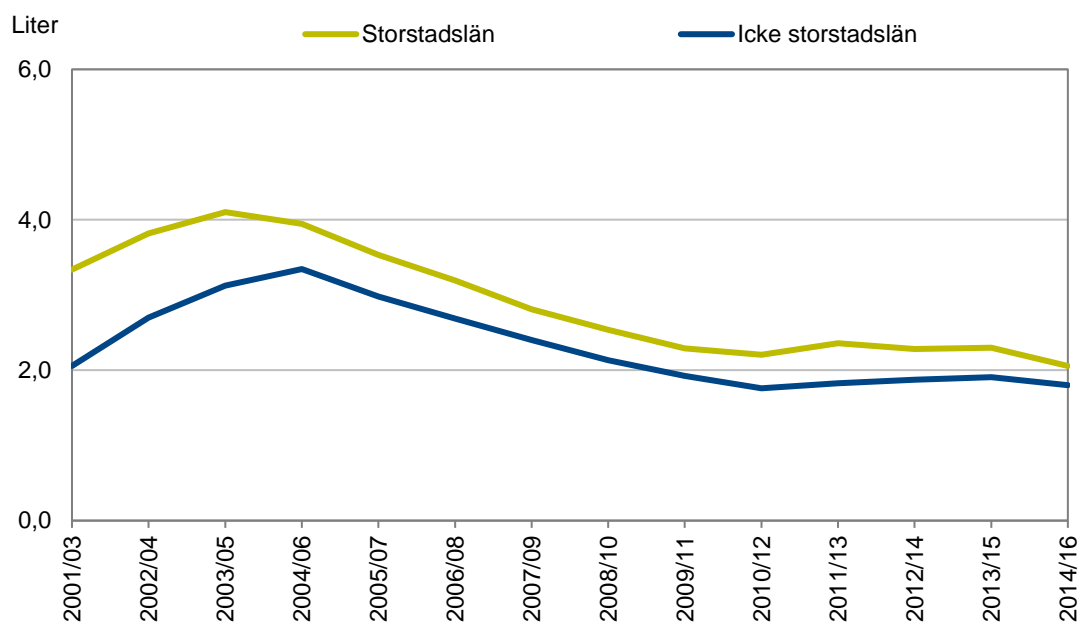
större i början av perioden jämfört med i slutet. Av de sju regionerna var den oregistrerade anskaffningen som lägst i norrlandslänen under hela perioden. Den var även relativt låg i Stockholmsregionen under perioden.

I figur 26 (tabell 36) visas utvecklingen i de tre landsdelarna. Den oregistrerade anskaffningen var störst i Götaland, följt av Svealand och Norrland. Detta beror framförallt på resandeinförselns fördelning mellan länen, men även på köp av smugglad alkohol som varit relativt omfattande i de mellersta och norra delarna av Götaland. I genomsnitt har den oregistrerade anskaffningen under perioden varit mer än dubbelt så omfattande i Götaland som i Norrland.

Den oregistrerade anskaffningen uppdelad på storstadslän och övriga län framgår av figur 27 (tabell 37). Denna har varit något större i storstadslänen under hela perioden.

Figur 26. Total oregistrerad anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

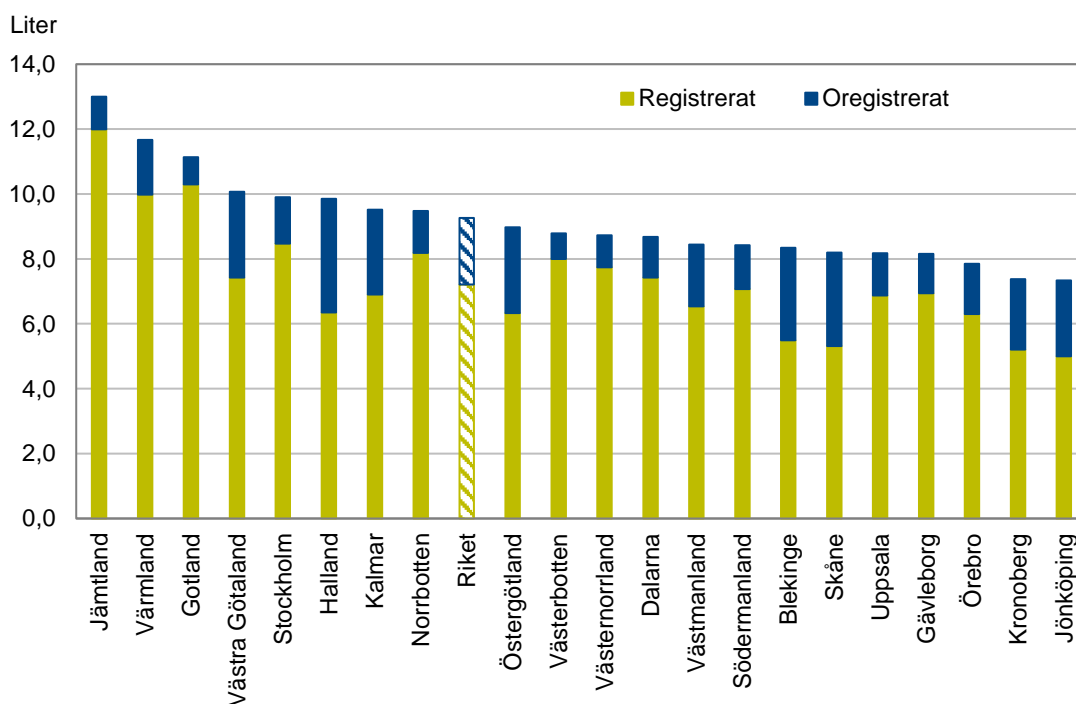
Figur 27. Total oregistrerad anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 3-års glidande medelvärden åren 2001–2016.

Den totala anskaffningen

När alla de registrerade och oregistrerade delmängderna summeras till en total alkoholan-skaftning visar det sig att den är som mest omfattande i Jämtland, Värmland och Gotland (se figur 28 och tabell 38). I dessa län uppgår årsgenomsnittet till mellan 11,1 och 13,0 liter ren alkohol under perioden 2012–2016. Det är i genomsnitt 60 procent mer än i Örebro, Kronoberg och Jönköping där anskaffningen är som lägst med mellan 7,1 och 7,3 liter.

För de övriga 16 länen avviker inte anskaffningen från genomsnittet i landet med mer än ungefär 10 procent upp eller ner. Det är många län som ligger på en nivå runt 9 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Spridningen mellan merparten av länen är med andra ord inte särskilt stor.

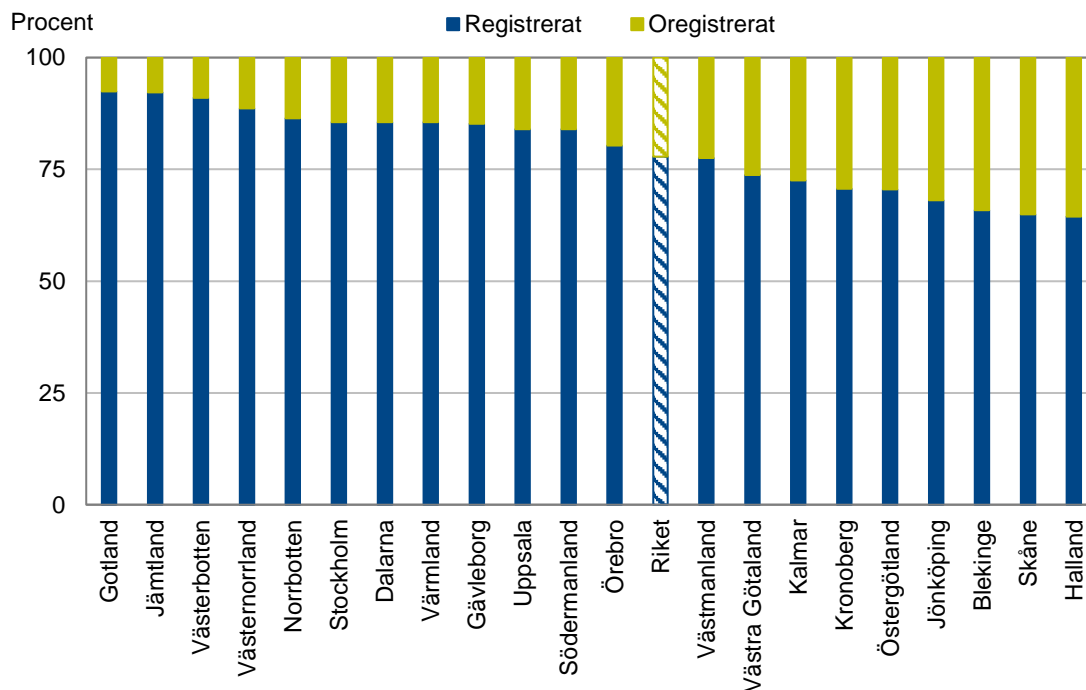
Det har tidigare nämnts att turism och norsk gränshandel påverkar anskaffningens nivåer i olika län. En annan faktor som med all säkerhet har betydelse för variationen mellan länen är andelen invånare som är födda utomlands, eller som har båda föräldrarna som är det. Data från Monitormätningarna visar att denna grupp har betydligt lägre alkoholkonsumtion än övriga (redovisas ej i tabell). Dessa förhållande har troligen påverkat anskaffningen i både Stockholm och Skåne som är de län med högst andel invånare med den här utländska bakgrunden (SCB, 2017).

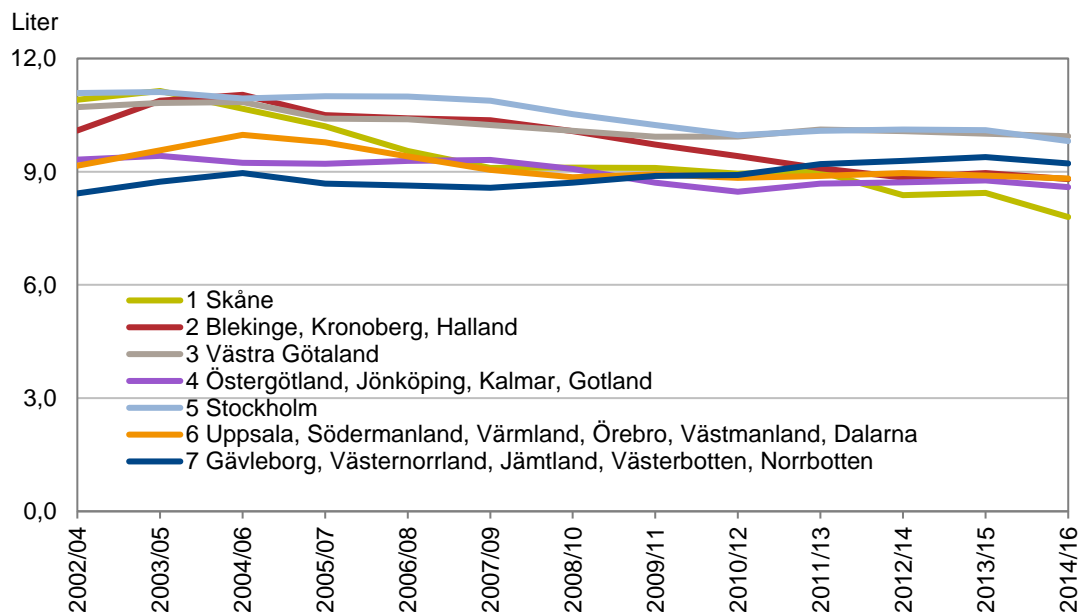
Figur 28. Total anskaffning, uppdelat på registrerade och oregistrerade delmängder, i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. Medelvärden åren 2012–2016.

I figur 29 har länen rangordnats efter andelen registrerad anskaffning inom respektive län 2012–2016. Andelen oregistrerad anskaffning varierar mellan 8 och 36 procent. De lägsta andelarna återfinns i Gotland och Jämtland, två län där den totala anskaffningen hörde till

de mest omfattande. Det är noterbart att samtliga norrlandslän har en lägre oregistrerad anskaffning än genomsnittet i landet. Andelen oregistrerad anskaffning är högst i Skåne och Halland. Ytterligare fem län i södra delen av landet uppvisar också höga andelar oregistrerad anskaffning (Kalmar, Kronoberg, Östergötland, Jönköping och Blekinge).

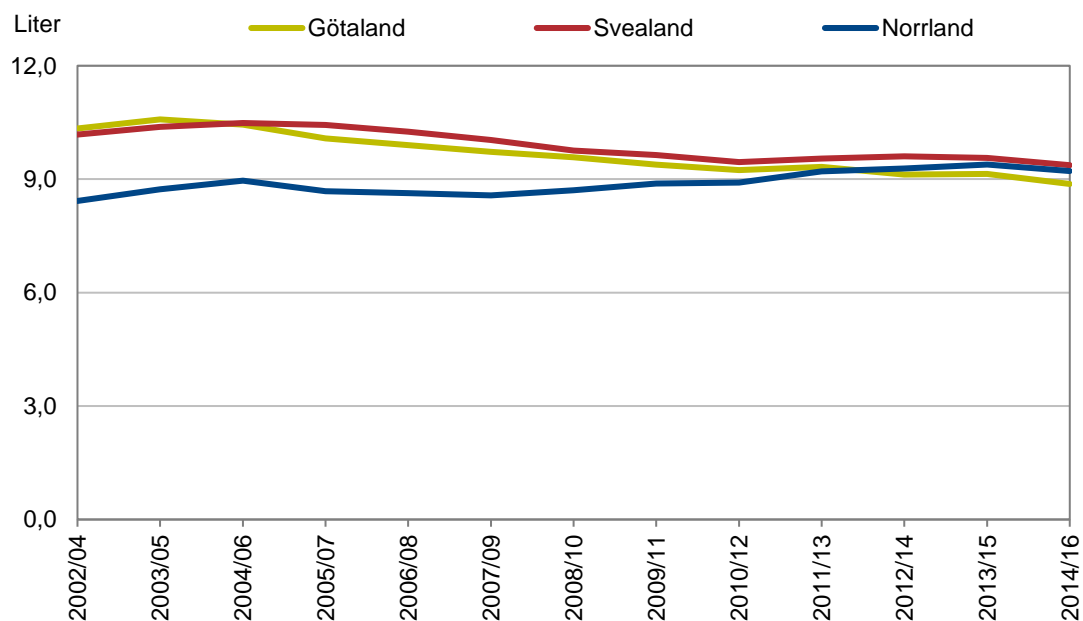
Figur 29. Andelen registrerade och oregistrerade delmängder relativt den totala anskaffningen, fördelat per län. Medelvärden åren 2012–2016.

Figur 30. Total anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitor-region. 3-års glidande medelvärden åren 2002–2016.

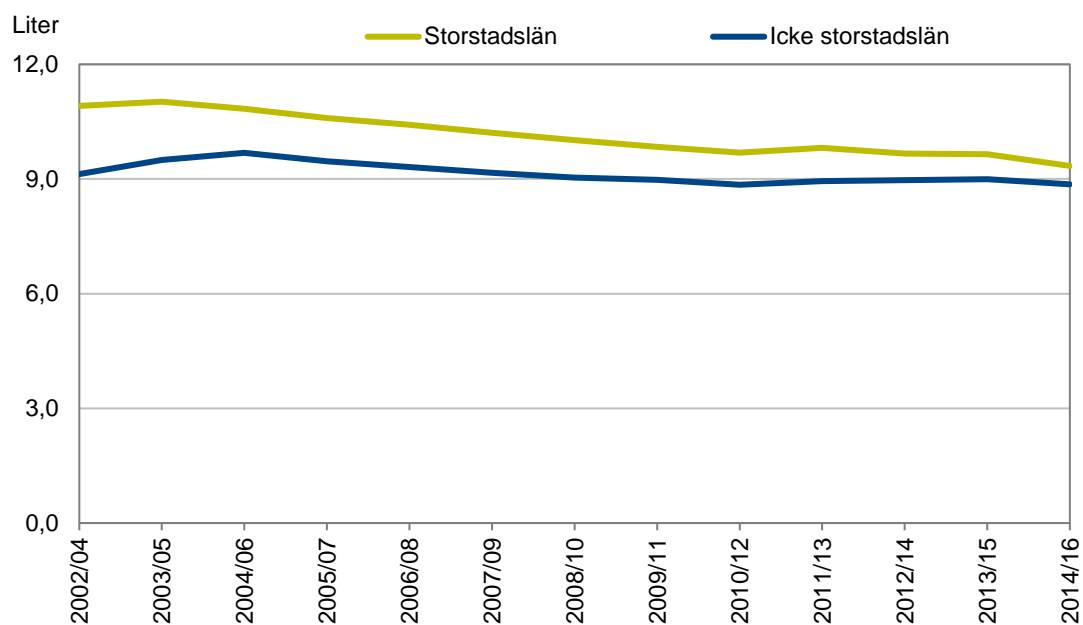
Den totala anskaffningen i de sju Monitorregionerna redovisas i figur 30 (tabell 39). Det har skett minskningar i samtliga regioner under perioden utom i Norrland där det har inträffat en viss ökning. Den största minskningen har skett i Skåne samt i region 2 (Blekinge, Kronoberg och Halland). De flesta regioner uppvisar dock relativt stabila nivåer under periodens senare tredjedel.

Trenderna i de tre landsdelarna visas i figur 31. Götaland och Svealand har haft en mycket likartad utveckling med en minskning från mitten av 00-talet fram till ungefär 2010 då en stabilisering vidtog. Norrland uppvisar en delvis annorlunda utveckling med en uppgång under andra halvan av perioden. I slutet ligger landsdelarna mycket väl samlade på ungefär 9 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre (8,9–9,4 liter).

Figur 31. Total anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 3-års glidande medelvärden åren 2002–2016.

I storstadslänen har anskaffningen minskat under i stort sett hela perioden. I övriga län skedde däremot initialt en ökning fram till mitten av 00-talet följt av en nedgång ungefär fram till 2010. Därefter stabiliserades nivåerna i gruppen icke storstadslän (se figur 32 och tabell 41).

Figur 32. Total anskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 3-års glidande medelvärden åren 2002–2016.

3. Diskussion

Det är intressant att de oregistrerade och registrerade delarna av alkoholansaffningen i landet har en tydlig nord-sydlig dimension. I södra delen av landet är den oregistrerade ansaffningen som störst. Av de oregistrerade delmängderna dominerar resandeförseln i de sydligaste länen medan köp av smugglad alkohol uppgår till relativt stora nivåer en bit upp i landet. I norra delarna av landet är däremot de oregistrerade mängderna lägre. Det omvända gäller den registrerade ansaffningen och framförallt Systembolagets försäljning. Idag är Systembolagets försäljningsvolym per invånare 15 år och äldre större i de norra länen jämfört med de län som ligger längre söderut.

En annan aspekt på den nord-sydliga dimensionen är det faktum att den registrerade försäljningen, i första hand Systembolagets, har ökat i alla de sju Monitorregionerna utom i Stockholm. I Norrland var denna ökning större än i de övriga regionerna. Däremot minskade den oregistrerade delen i samtliga Monitorregioner men minskningen var störst i de södra delarna av landet. Sammantaget resulterar detta i att den totala alkoholansaffningen har ökat i de norra delarna av landet under perioden men minskat i de sydliga delarna.

Det är även intressant att andelen invånare med utländsk bakgrund med all säkerhet har haft betydelse för ansaffningens nivåer i länen. Data från Monitormätningarna visar nämligen att de som är födda utomlands, eller som har båda föräldrarna som är det, har betydligt lägre alkoholkonsumtion än övriga. Detta skulle i första hand ha betydelse i Stockholm och Skåne som är de län med högst andel invånare med den här bakgrunden (SCB, 2017).

Syftet med Monitormätningarna är i första hand att beräkna och summera de registrerade och oregistrerade delmängderna av alkoholansaffningen på nationell nivå. I föreliggande rapport har motsvarande skattningar utförts på regional nivå.

De regionala resultaten bör dock tolkas med viss försiktighet. Det är inte alltid länens bofasta invånare som konsumerar den alkoholen som ansaffas i ett län. Detta gäller i praktiken mest den registrerade försäljningen på Systembolag och restauranger eftersom folkölsförsäljningen och den oregistrerade ansaffningen bygger på individbaserad information från Monitormätningarna. Förbehållet runt försäljningsstatistiken gäller främst de län med hög turism i förhållande till invånarantalet, vilket har betydelse för till exempel Jämtland och Gotland. Samtidigt finns även ett antal län med turistunderskott eller liknande där de bofastas konsumtion underskattas på motsvarande sätt. Den norska gränshandeln står även för delar av Systembolagets försäljning som påverkar beräkningarna i framförallt Värmland.

Vid beräkningarna av de regionala oregistrerade ansaffningskällorna har samma uppräkningsfaktorer används i alla län. Det innebär att underrapporteringen har antagits vara lika stor i de olika länen, vilket inte är självklart. Vidare kan vissa volymer, speciellt när det gäller de oregistrerade delmängderna, vara baserade på relativt få respondenter vilket kan få till följd att höga värden hos ett fåtal respondenter kan få stort genomslag på länsnivå. I beräkningarna av den oregistrerade ansaffningen har dock vissa maxnivåer för enskilda län och enskilda år använts för att inte ett fåtal observationer i ett län ska få för stor slumpvis påverkan. Antalet nödvändiga justeringar av denna typ har dock varit få. Det kan nämnas

att detta inte medför några större problem på nationell nivå eftersom bastalet av naturliga skäl är betydligt större på den nivån än i enskilda län.

4. Referenser

Delfi (2017). www.delfistatistik.se

Folkhälsomyndigheten (2014). *Alkoholstatistik 2013*. Statens folkhälsoinstitut. Östersund.

Folkhälsomyndigheten (2016). Registrerad försäljning av vin och andra jästa alkoholdrycker i detaljhandel och på serveringsställen. www.folkhalsomyndigheten.se. Nedladdat 2017-03-28.

Folkhälsomyndigheten (2017a). *Indikatorlabbet, Statistikdatabas för uppföljning inom ANDT*. www.andtuppfoljning.se/indikatorlabbet. Nedladdat 2017-03-16.

Folkhälsomyndigheten (2017b). *Restaurangrapport – inkl. anvisning*. www.folkhalsomyndigheten.se. Nedladdat 2017-03-27.

Kühlhorn E, Hibell B, Larsson S, Ramstedt M & Zetterberg HL (1999). *Alkoholkonsumtionen i Sverige under 1990-talet*. Stockholm: OAS, Socialdepartementet.

Leifman H, Trolldal T & Guttormsson U (2017). Alkoholkonsumtionen i Sverige 2016 – Preliminära uppgifter. CAN-PM.

Leifman H & Trolldal B (2014a). *Hur mycket dricker svensken? – alkoholkonsumtionen i siffror 2001–2012*. Rapport 140. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Leifman H & Trolldal B (2014b). *Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013*. Rapport 142. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Leifman H & Trolldal B (2002). *Svenskens alkoholkonsumtion i början av 2000-talet med betoning på 2001*. Forskningsrapport nr 3, reviderad version. Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Stockholms universitet.

Leifman H, Trolldal B & Guttormsson U (2017). Alkoholkonsumtionen i Sverige 2016, preliminära uppgifter. PM, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Leifman H (2000). *The measurement of alcohol-related problems in Sweden*. Journal of Substance Abuse, 12, 197–212. (Special Issue: Measuring alcohol consumption).

Ramstedt M (2010). How much alcohol do you buy? A comparison of self-reported alcohol purchases with actual sales. *Addiction*, 105, 649–654.

Ramstedt M m.fl. (2013). I Socialdepartementet: Uppföljning av regeringens alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksstrategi, nummer 2. Kapitel 10. Hur ska alkoholförseln mätas? – en genomgång av tillgängliga indikatorer och förslag på en reviderad metod. Stockholm: Regeringskansliet.

Rådets direktiv (92/12/EEG) om allmänna regler för punktskattepliktiga varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor (cirkulationsdirektivet).

SCB (2017) Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101Q/UtlSvBak-gTot/?rxid=acac2ff9-a07e-4209-a031-75541f6dd377

SFS 2000:1225 (2000). *Lag om straff för smuggling*. Svensk Författningssamling. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2010:1622 (2010). *Alkohollag*. Svensk Författningssamling. Stockholm: Socialdepartementet.

Statens folkhälsoinstitut (2004). *Alkoholstatistik 2002*. R 2004:18. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Statens folkhälsoinstitut (2004). *Alkoholstatistik 2003*. R 2004:34. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Statens folkhälsoinstitut (2005). *Alkoholstatistik 2004*. R 2005:36. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Statens folkhälsoinstitut (2006). *Alkoholstatistik 2005*. R 2006:25. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Statens folkhälsoinstitut (2008). *Alkoholstatistik 2006*. R 2008:02. Östersund: Statens folkhälsoinstitut.

Systembolaget (2017). www.systembolaget.se/om-systembolaget/om-foretaget/forsaljningsstatistik. Nedladdat 2017-03-22.

Trolldal B & Leifman H (2015). *Hur mycket dricker svensken? Registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion 2001–2014*. Rapport 152. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Trolldal red. (2016). *Alkoholkonsumtionen i Sverige 2015*. Rapport 160. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Bilaga I: Material och metod

Anskaffning av alkohol i Monitormätningarna

Monitormätningarnas utgångspunkter

I Monitormätningarna summeras uppgifter om den registrerade alkoholförsäljningen med uppgifter om den oregistrerade anskaffningen. Den oregistrerade delen beräknas med hjälp av en frågeundersökning som pågår kontinuerligt. För att minska effekterna av olika faktorer som kan snedvrider svaren i undersökningen, utgår den från fyra huvudprinciper. Dessa principer är:

1. Undvikande av mått på konsumtionsplanet

En av anledningarna till att frågor om konsumtion undviks är att respondenterna kan ha svårigheter med att avgöra ursprunget till de drycker de konsumerar. Mätningarna avser således anskaffning och inte konsumtion av alkohol. Uppgifterna om anskaffning används däremot som indikator på konsumtionen eftersom det som anskaffas förr eller senare konsumeras. Över en längre tidsperiod är konsumtionen i princip densamma som anskaffningen på regional och nationell nivå. Det bör dock nämnas att i Monitormätningarna ställs även direkta frågor om konsumtion av olika alkoholdrycker (oberoende av anskaffningskälla). På så sätt kan man studera konsumtionen i olika grupper av befolkningen.

2. Kort observationstid

För att i möjligaste mån undvika glömskeeffekter och teleskopering är det viktigt med så kort observationstid som möjligt. I Monitormätningarna avser därför frågorna respondenternas anskaffning under de senaste 30 dagarna. (Teleskopering innebär att respondenten förstorar ovanliga händelser eller förflyttar dem över tid.)

3. Mätning på aggregerad nivå

Eftersom frågorna i mätningarna i den här delen avser anskaffning av alkoholdrycker så följer att resultaten avser utvecklingen av konsumtionen på aggregerad, regional och nationell nivå, och således inte på individnivå.

4. Uppräkning av självrapporterade uppgifter

De oregistrerade mängderna som fångas in av mätningarna är av olika skäl lägre än de faktiska nivåerna. I syfte att korrigera för detta görs vissa uppräkningskorrigeringar av de beräknade delmängderna. Dessa uppräkningskorrigeringar baseras på frågor om hur mycket alkohol respondenterna har köpt på Systembolaget. Dessa uppgifter jämförs med den faktiska försäljningen på Systembolaget och skillnaden mellan respondenternas uppgivna köp och Systembolagets faktiska försäljning används för att beräkna en kvot per alkoholdryck, en uppräkningsfaktor. Denna faktor ligger till grund för uppräkning av de angivna mängderna resandeinförd alkohol, köp av smugglad alkohol, köp via internet samt hemtillverkning av vin och öl. I

uppräknings tas också hänsyn till att de olika oregistrerade delmängderna i varierande utsträckning är koncentrerade till dem som dricker allra mest (problemdrinkare), tillika en grupp som är överrepresenterad i bortfallet.

Mätprocedur och urvalsmetod

Urvalet av personer till frågeundersökningen är sedan 2013 individbaserat och både fasta telefonnummer och mobilnummer används. Urvalet sker ur PAR-konsument, som är en databas med samtliga, för undersökningar, tillgängliga telefonabonnenter med fasta eller mobila abonnemang. Endast de respondenter som kan genomföra en intervju på svenska ingår i undersökningen.

Först genomförs ett större slumpmässigt urval ur själva PAR-registret. Därefter genomförs veckovisa urval ur detta huvudurval. Varje veckourval bearbetas under en fyraveckorsperiod, vilket också innebär att sökperioden för att nå en individ uppgår till fyra veckor. Ett nytt veckourval tillkommer således varje vecka, vilket innebär att fyra veckourval bearbetas parallellt. Antalet uppringningsförsök uppgår till maximalt 30 under en fyraveckorsperiod, men i praktiken görs ungefär 20 försök hos dem som inte nås under perioden. Antalet uppringningsförsök är störst under den första veckan för att successivt minska under de kommande veckorna. Efter att man försökt att nå en respondent vid 12 tillfällen på den fasta telefonen, byter man till den mobila och vice versa. Detta byte gäller av naturliga skäl endast de som har både fast och mobilt abonnemang.

Intervjuprocessen pågår alltså kontinuerligt och intervjuer genomförs under alla veckodagar. Totalt genomförs ungefär 350 intervjuer per vecka, vilket motsvarar drygt 18 000 per år. Åldersintervallet för intervjupersonerna i urvalet är 17–84 år. Den genomsnittliga intervjutiden uppgår till ungefär sju minuter.

Undersökningens bortfall och viktning

Alla uppgifter som avser anskaffning av alkohol, som inte sålts genom de i Sverige registrerade försäljningskanalerna, är beräknade med hjälp av resultaten från den ovan beskrivna frågeundersökningen. Bortfallet i frågeundersökningarna har ökat successivt under perioden, vilket har varit en generell utveckling för den här typen av undersökningar. Under studiens första år, fram till 2004, uppgick bortfallet till ungefär 40 %. Därefter steg det till över 50 % under åren 2007–2008, till ca 65 % år 2013, 67 % år 2014 och 73 % år 2015. Framförallt har andelen unga vuxna minskat, samtidigt som de äldres representativitet har ökat.

Viktning av respondenternas svar i datamaterialet är ett sätt att korrigera för en sådan skevhet i representativitet. I detta fall genom att svaren från yngre personer räknas upp med en vikt överstigande 1,0, eftersom de är underrepresenterade bland dem som deltagit i undersökningen, samtidigt som de äldre får en vikt som är lägre än 1,0 eftersom de är överrepresenterade. De som deltar i undersökningen viktas med hänsyn till variablerna kön, ålder och region (H-region). H-regioner mäter invånartäthet i kommunerna, från storstad till glesbygd. Vid skapandet av denna viktvariabel används en så kallad viktmatris, där ålder är indelad i fem kategorier, variabeln H-region i tre kategorier och kön i två kategorier.

Det är dock viktigt att poängtera att antalet intervjuade personer alltid har uppgått till ungefär 1 500 varje månad. Det som definieras som bortfall i undersökningen är gruppen av

personer som av olika skäl inte gått att nå för intervju eller velat ingå i undersökningen. Denna grupp har dock ersatts av andra respondenter som intervjuats.

Registrerad försäljning av alkoholdrycker

Den i Sverige registrerade försäljningen består av försäljning på Systembolaget, av folköl i livsmedelsbutiker och av servering på restauranger. Uppgifterna om försäljningen på Systembolaget erhålls direkt från Systembolaget. Försäljning på restauranger baseras på partihandlarnas redovisade uppgifter som publiceras av Folkhälsomyndigheten. Det förekommer dock ett visst bortfall i partihandlarnas redovisning till Folkhälsomyndigheten, vilket innebär att de redovisade uppgifterna om restaurangförsäljningen kan vara behäftade med en viss underskattning. Hur stor denna felkälla kan vara är emellertid oklart.

Försäljningen av folköl beräknas av företaget Delfi som redovisar uppgifter om försäljning från de företag som ingår i deras undersökningar, vilket är den övervägande majoriteten. För övriga företag görs en uppskattning. Detta innebär att det även för den uppgivna folkölsförsäljningen kan finnas en viss felmarginal. I de redovisade uppgifterna om folkölsförsäljningen ingår även den försäljning som sker på restauranger eller andra serveringsställen. Den delen uppgår till knappt 1 % av den totala folkölsförsäljningen och redovisas inte separat i föreliggande rapport.

Dryckeskategorin ”cider och blanddrycker” särredovisas inte i den officiella restaurangstatistiken, utan dessa drycker redovisas i respektive huvudkategori, det vill säga som sprit, vin eller starköl. Detta får till följd att uppgifterna om total anskaffning av cider inte ger en fullständig bild av konsumtionen av dessa drycker i landet. Vad gäller dryckeskategorin ”cider” i den här rapporten så ingår även så kallade blanddrycker och ”alkoläsk”.

Oregistrerade delmängder

Resandeförsel och smugglade alkoholdrycker

De oregistrerade delmängderna består av resandeförsel, köp av smugglade alkohol, köp via internet och hemtillverkning. Det är av stor vikt att skilja på alkohol som förs in i landet i samband med resor, så kallad resandeförsel, och den som smugglas in i landet i syfte att säljas vidare. Den avgörande skillnaden är om införseln sker i kommersiellt syfte eller inte. Det vill säga om de införda dryckerna förs in i landet för eget bruk eller för att säljas vidare på den illegala marknaden i syfte att tjäna pengar på hanteringen (SFS 2000:1225, Lag om straff för smuggling; SFS 2010:1622, Alkohollag).

I Monitormätningarna beräknas därför mängden resandeförd alkohol på basis av frågor om hur mycket resenärer tagit med sig vid inresor till Sverige. Anskaffningen av till Sverige smugglad alkohol mäts med frågor om köp av alkoholdrycker som någon eller några personer fört in i landet i syfte att sälja vidare för att tjäna pengar. Det finns alltså inte någon avsikt att i den här undersökningen nå de personer som utför själva smuglingen, utan frågorna avser alltså köp av alkohol som smugglats in i landet.

För att beräkna resandeförseln ställs frågor om respondenternas resande. De som uppger att de rest in till Sverige från utlandet under de senaste 30 dagarna får uppge hur många gånger de har rest in i landet och om de förde med sig någon alkohol vid den senaste inresan. Den mängd man tog med sig vid den senaste resan multipliceras med antalet resor

man gjort under samma tidsperiod. Om man har infört alkoholen tillsammans med någon annan divideras den aktuella införda mängden med det antal personer som förde med sig alkoholen. Detta görs för att undvika dubbelräkning.

Anskaffningen av smugglad alkohol beräknas genom att först fråga om de intervjuade personerna under de senaste 30 dagarna har köpt alkoholdrycker i Sverige som någon eller några personer fört in i landet i syfte att säljas vidare för att tjäna pengar. Om så är fallet ställs ytterligare frågor om antalet gånger man köpt smugglad alkohol och vilka mängder det rörde sig om den senaste gången. Både frågor om resandeförsel och smuggling ställs separat för sprit, vin, starköl och cider. (Vin är uppdelat på vanligt vin och starkvin när det gäller resandeförsel, men inte när det gäller smugglad alkohol. Frågorna om köp av smugglad cider började ställas under 2010.)

Det är i praktiken fri införsel av alkohol i samband med resor så länge de införda mängderna är för privat bruk. För att i Monitormätningarna skilja på resandeförsel och smuggling behövs dock en övre gräns för hur mycket alkohol som kan definieras som "för privat bruk". Det finns inte någon självklar sådan gräns. Det finns dock de av EU angivna indikativa nivåerna som kan användas för detta ändamål. Dessa nivåer är 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin samt 110 liter starköl per inresa (cider inkluderas i vinkvoten) (Rådets direktiv 92/12/EEG). Dessa nivåer kan dock överskridas om införseln är för privat bruk, vilket innebär att de inte är användbara för att skilja på resandeförsel och smuggling. På grund av detta används i Monitormätningarna högre nivåer. Dessa nivåer är 40 liter sprit, 75 liter starkvin, 150 liter vin, 300 liter öl och 300 liter cider. Valet av dessa nivåer kan dock diskuteras. Någon övre gräns måste dock finnas för att undvika att införda mängder först definieras som resandeförsel och i ett senare skede även som smuggling om alkoholen säljs vidare i syfte att tjäna pengar på hanteringen.

Även när det gäller köp av smugglad alkohol används gränser för hur mycket en person kan köpa under en 30-dagarsperiod. Anledningen till detta är att det kan finnas ett eller flera grossistled i hanteringen, men frågorna i undersökningen avser endast den alkohol som köpts för eget bruk. Dessa gränser är desamma som för resandeförseln och används även vid köp via internet.

Hemtillverkning

Beträffande hembränd sprit ställs inte frågor om anskaffning utan om själva konsumtionen. De konsumerade mängderna hembränd sprit mäts genom frågor om dels konsumtion av sprit totalt sett under den senaste 30-dagarsperioden och dels konsumtion av hembränd sprit under samma tidsperiod. Andelen hembränd sprit av den totala spritkonsumtionen (p) används sedan för att beräkna den totala konsumtionen av hembränt på nationell nivå enligt följande ekvation: $T = \text{ÖS} + p \cdot T$. I ekvationen står T för den totala spritkonsumtionen i landet, $p \cdot T$ är andelen hembränt av den totala spritkonsumtionen. Konsumtionen, eller mer korrekt anskaffningen, av all övrig sprit betecknas med ÖS (försäljning på Systembolaget och restaurangerna samt de beräknade delmängderna oregistrerad sprit). Tecknet * i ekvationen är ett multiplikationstecken.

Frågorna angående hemtillverkade mängder vin och öl avser mängderna färdigställda drycker under de senaste 30 dagarna.

Köp via internet

Frågor om köp via internet under de senaste 30 dagarna började ställas 2006. De resultat som redovisas baseras på frågor om mängden beställda drycker, uppdelat på sprit, vin, starkvin, starköl och från och med 2010 även cider. De beställda mängderna den senaste gången multipliceras med antalet gånger man beställt alkohol via internet under de senaste 30 dagarna. Frågorna gäller inte köp via internet hos Systembolaget.

Konsumtion bland svenskar på resor utomlands samt icke-svenskars köp i Sverige

Syftet med Monitormätningarna är att beräkna svenskarnas konsumtion på aggregerad, nationell nivå. Urvalsramen för undersökningen av de oregistrerade delmängderna består av svensktalande individer med telefonabonnemang i Sverige. I den registrerade försäljningen i Sverige ingår däremot även icke-svenskars köp i landet. Bland annat ingår norr-männens gränshandel på Systembolaget. Denna gränshandel uppskattas av Systembolaget till ungefär 5 % av företagets totala försäljning, vilket under 2015 skulle motsvarade 0,29 liter ren alkohol per person 15 år och äldre. Dessutom ingår utländska turistars köp i Sverige.

På motsvarande sätt ingår inte svenskars konsumtion av alkohol i samband med resor utomlands, vilken enligt beräkningar från 1990-talet uppgick till i genomsnitt 0,5 liter ren alkohol per person 15 år och äldre (Kühlhorn, m.fl., 1999). Dessa båda delmängder, alltså icke-svenskars köp i Sverige och svenskars konsumtion utomlands, påverkar dock konsumtionsberäkningarna i olika riktningar. De båda delmängderna tar till stor del ut varandra vid beräkningar av totalkonsumtionen bland svenskar. Några exakta uppgifter om detta finns dock inte tillgängliga.

Extremvärden

Det kan av olika skäl förekomma extremvärden i datamaterialet. Det kan bland annat bero på att de intervjuade personerna har uppgivit felaktiga uppgifter eller på manuella felkodningar av intervjuaren. Det är av stor vikt att korrigera för dessa extremvärden eftersom de beräknade volymerna anskaffad alkohol annars kan bli missvisande. Det gäller speciellt de mindre delmängderna. Ett exempel på detta är orimliga uppgifter om antal resor eller köp. I Monitormätningarna används därför ett tak på 20 resor, 20 köp av smugglad alkohol och 20 köp på Systembolaget under den senaste 30-dagarsperioden. Vid beställningar på internet används ett tak på 10 under samma period. Ett annat exempel är den övre gräns på 10 liter som används som gräns för hur mycket man kan föra med sig om man rest med flyg. Större volymer än så har inte ansetts rimliga för det färd sättet.

Under 2015 infördes dock en "varningsruta" för intervjuaren när höga värden noterades vid intervjuer. Dessa varningar innebar att intervjuaren på ett diskret sätt skulle kontrollera att rätt mängd, eller antal, noterats.

Standardisering för ålder och alkoholhalter

För att ta hänsyn till att invånarantalet och andelen personer under 15 år förändrats över tid i landet beräknas anskaffningens olika delmängder om till liter ren alkohol per invånare

15 år och äldre. Anledningen till att gränsen är satt vid 15 år är att det är nationell och internationell praxis.

När det gäller den registrerade konsumtionen har all försäljning i landet räknats om till liter ren (100 %) alkohol och denna summa har i sin tur dividerats med antalet personer i befolkningen som är 15 år och äldre. År 2015 uppgick befolkningen 15 år och äldre till 8 133 874 invånare. När det gäller Monitormätningarna är det emellertid inte lika enkelt att redovisa motsvarande uppgifter per invånare 15 år och äldre. Mätningarna inkluderade nämligen under perioden 2001–2013 endast 16–80-åringar och därefter 17–84 åringar. I korthet går dock metodiken ut på att korrigera för detta genom uppräkningsfaktorerna, som utgår från relationen mellan de intervjuade personernas självrapporterade köp på Systembolaget jämfört med Systembolagets faktiska försäljningsvolym, som inkluderar alla köp oavsett kundernas ålder. I uppräknningen anpassas på så sätt Monitormätningarnas snävare åldersintervall till Systembolagets bredare. För mer information hänvisas till CAN-rapport 140 (Leifman & Trolldal, 2014a).

I resultatredovisningen redovisas de olika delmängderna anskaffad alkohol per invånare 15 år och äldre med två decimaler. Vi har valt att använda två decimaler för att bättre kunna åskådliggöra förändringar i anskaffningen av relativt små delmängder. Denna exakthet bör dock tolkas med viss försiktighet.

När respondenternas svar på frågorna om resandeförsel, köp av smugglad alkohol, och så vidare, sammanställs, erhålls mängderna av respektive dryck i volymliter. För att kunna jämföra dessa delmängder med varandra och över tid, och för att kunna summera den totala mängden anskaffad alkohol, räknas alla volymer om till antal liter i ren alkohol. Vid dessa beräkningar används Systembolagets alkoholhalter, baserade på deras försäljning av respektive typ av dryck respektive år.

När det gäller försäljningen på restauranger med serveringstillstånd används Systembolagets alkoholhalter för respektive kategori som Folkhälsomyndigheten redovisar restaurangförsäljningen i (Folkhälsomyndigheten, 2014).

Uppräkning av de självrapporterade oregistrerade delmängderna

Monitormätningarna syftar till att redovisa både trender och nivåer i alkoholanskaffningen totalt sett och för de olika delmängderna. Det är dock väl känt inom forskningen att svar på intervjufrågor om köp och konsumtion av alkohol inte ger en korrekt bild av de verkliga köpta och konsumerade nivåerna. Av olika skäl uppger de intervjuade personerna ofta lägre konsumerade och köpta volymer än de faktiska, se till exempel Kühnhorn m.fl., (1999), Ramstedt (2010) och Ramstedt m.fl., (2013).

Täckningsgrader

För att få ett mått på denna underskattning ingår det i Monitorundersökningen frågor om de intervjuade personernas köp av alkohol på Systembolaget. Dessa uppgifter kan sedan jämföras med Systembolagets faktiska försäljning. Frågor om respondenternas köp på Systembolaget har ställts sedan januari 2008. Generellt sett är respondenternas uppgivna

köp på Systembolaget lägre än den faktiska försäljningen. Detta antas bero på social önskvärdhet, att de intervjuade personerna glömt hur mycket de köpt och på att de personer som ingår i bortfallet har köpt mer på Systembolaget än de som besvarade frågorna.

Skillnaden mellan respondenternas uppgivna köp på Systembolaget och Systembolagets faktiska försäljning benämns täckningsgrad, och mäts i procent, det vill säga, de självrapporterade mängderna köpt alkohol på Systembolaget i procent av de faktiska sålda mängderna.

Det finns en betydande samvariation mellan respondenternas uppgivna köp och den faktiska försäljningen på Systembolaget för de åren där båda uppgifterna finns tillgängliga (2008–2015). Täckningsgraden var högst för vin följt av starköl och sprit (se även Leifman & Trolldal 2014b).

Eftersom huvudsyftet med Monitormätningarna är att få en bild av den totala konsumtionen i landet är tanken att de uppmätta täckningsgraderna för de olika dryckerna kan användas som utgångspunkt för att korrigera nivåerna för de oregistrerade delmängderna, det vill säga resandeförsel, smuggling, hemtillverkning respektive internetköp. Ett annat skäl till att korrigera respondenternas uppgifter är att kunna jämföra de olika delmängderna med varandra, och då måste dessa vara korrekt uppräknade, inte minst vid jämförelser mellan de självskattade delmängderna oregistrerad alkohol och de registrerade delmängderna, det vill säga köp på Systembolagets och restauranger samt av folköl.

I CAN-rapport 140 (Leifman & Trolldal, 2014a) redovisades statistiskt säkerställda samband mellan respondenternas uppgivna köp och den faktiska försäljningen varje månad. Pearson's korrelationskoefficient var 0,69 för sprit, 0,75 för starköl och 0,78 för vin per månad under perioden 2008–2012.

I en revidering av tidigare beräknade nivåer (2001–2012) skattades täckningsgraderna för de olika dryckerna under hela den då aktuella perioden med hjälp av tidsserieanalys. De förväntade värdena på täckningsgraderna applicerades på de olika åren under perioden med åren 2008 och 2009 som basår. (Se Leifman & Trolldal (2014a) för en detaljerad beskrivning.)

Från och med år 2013 beräknas täckningsgraderna på ett annorlunda sätt. För åren 2013 och 2014 används genomsnittet för de två senaste åren som utgångspunkt för beräkningarna och för 2015 de tre senaste åren. I tabell B1 redovisas täckningsgraderna för de olika dryckerna för åren 2013–2015 samt genomsnittet för dessa år. Dessutom redovisas de beräknade uppräkningsfaktorerna.

De genomsnittliga täckningsgraderna är lägst för sprit följt av starköl, vin och cider. Starkvinet uppvisade en täckningsgrad på i genomsnitt 111,5 vilket innebär att respondenterna i genomsnitt har överskattat sina köp av starkvin på Systembolaget. Detta innebär således att uppräkningsfaktorn bör bli högst för sprit och lägst för vin. När det gäller starkvinet innebär respondenternas överskattning av sina köp att en nedräkningsfaktor istället bör användas för starkvin.

Tabell B1. Täckningsgrad i procent, självrapporterade köp och faktisk försäljning på Systembolaget åren 2013–2015, samt beräknad uppräkningsfaktor.

	Sprit	Starkvin	Vin	Starköl	Cider
2013	51,9	141,0	83,7	68,2	83,6
2014	47,1	98,9	84,7	68,2	62,7
2015	54,0	94,5	83,1	68,7	80,3
Genomsnitt 2013–2015	51,0	111,5	83,8	68,4	75,5
Uppräkningsfaktorer 2015	1,97	0,93	1,19	1,46	1,35

Av tabellen framgår att respondenternas uppgivna köp av starköl på Systembolaget motsvarar 68,4 % av den faktiska försäljningen under åren 2013–2015. För att beräkna uppräkningsfaktorn divideras 1 med täckningsgraden (mätt som andel). För starkölets del blir beräkningen därför $1/0,684$, vilket blir 1,46. (Det är således det inverterade värdet av täckningsgraden som används som uppräkningsfaktor.) Uppräkningsfaktorn för de övriga dryckerna blir 1,97 för sprit, 1,19 för vin och 1,35 för cider. Nedräkningsfaktorn för starkvin blir på motsvarande sätt 0,93. Dessa faktorer utgör grunden för den uppräkningsfaktor som görs för de olika delmängderna av oregistrerad alkohol.

I tabell B2 redovisas de oregistrerade delmängderna före uppräkningsfaktorn. Av tabellen framgår tydligt den kraftiga ökningen mellan 2001 och 2004 och den därpå följande kraftiga nedgången. För all införsel är nivåerna i slutet av tidsperioden lägre än i början. Det är således dessa siffror som är utgångspunkten för våra analyser, men de måste, i enlighet med resonemanget ovan, räknas upp för att bättre stämma överens med de verkliga nivåerna oregistrerad alkohol i Sverige.

Det är i detta sammanhang viktigt att poängtera att alla frågor om anskaffning av drycker från olika källor i undersökningen är väldigt lika och således uppbyggda kring den senaste gången man köpt, eller på annat sätt anskaffat, alkohol multiplicerat med antal gånger under de senaste 30 dagarna. Detta gäller alltså även frågorna om köp på Systembolaget och är en förutsättning för att kunna använda sig av Systembolagsfrågorna som bas för uppräkningsfaktorerna av de oregistrerade delmängderna.

När det gäller Systembolagets försäljning har det dock visat sig att en del av den sker till norska invånare som gör köp i Sverige. Systembolaget uppskattar denna gränshandel till ungefär 5 % av den totala försäljningsvolymen på Systembolaget, vilket skulle motsvara 0,29 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Denna mängd har därför exkluderats i de försäljningsmängder som varit utgångspunkten för beräkningen av de olika täckningsgraderna och uppräkningsfaktorerna, eftersom endast svensktalande telefonabonnenter som bor i Sverige ingår i urvalet till Monitormätningarna. I de försålda volymer registrerad alkohol som redovisas i kapitel 2 ingår dock all försäljning oberoende av vilka som köpt dryckerna.

Tabell B2. Skattad årlig resandeförsel, smuggling, hemtillverkning och köp på internet. Per dryck och anskaffningskälla utan korrigeringar. Antal tusen volymliter 2001–2015 (internet 2006–2015).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Införsel															
Sprit	10 537	10 569	14 498	19 313	16 544	14 297	14 354	13 764	10 149	10 793	10 108	9 053	10 994	8 599	8 654
Starköl	52 841	55 051	57 356	71 628	58 098	48 000	42 191	49 439	36 188	32 472	34 396	31 133	34 584	28 722	26 492
Vin	25 453	28 317	31 054	36 030	29 904	20 131	21 612	20 556	15 644	13 433	16 508	14 991	15 965	13 170	11 601
Starkvin	3 210	4 124	3 334	4 027	3 036	4 009	2 260	1 703	1 195	915	834	1 144	655	771	599
Cider	1 999	1 570	3 747	1 902	1 531	3 556	1 413	1 799	1 311	3 428
Smuggling															
Sprit	2 772	3 389	2 659	4 129	5 555	5 621	2 963	2 774	3 416	2 588	1 560	2 077	2 103	1 534	1 991
Starköl	16 169	21 619	38 860	54 030	55 082	48 359	42 986	33 087	27 957	21 158	25 820	18 425	23 656	24 690	23 750
Vin	1 597	2 115	4 665	4 405	4 922	4 489	3 633	3 689	3 892	1 984	902	1 321	1 859	342	571
Cider	1 654	2 498	3 870	834	1 457
Internet															
Sprit	338	139	160	278	141	602	237	785	366	327
Starköl	1 324	465	111	134	0	241	979	2 569	2 493	591
Vin	199	28	153	1 395	559	2 445	1 108	3 965	3 862	3 085
Starkvin	30	0	37	25	0	0	23	220	44	0
Cider	5	0	0	0	0	24	81	118	0	5
Hemtillverkn.															
Sprit	2 770	2 704	1 789	2 179	1 252	952	668	694	758	1 099	630	553	671	411	642
Starköl	1 071	2 148	1 292	2 172	1 671	1 671	1 671	1 671	1 671	1 671	1 671	1 671	1 692	3 226	7 793
Vin	9 249	14 313	11 684	9 819	7 370	5 687	5 191	5 294	3 157	6 640	5 326	2 135	4 823	4 598	3 014

Tecknet . innebär att delmängderna inte mättes det aktuella året.

Bortfall av problemdrickare

Utgångspunkten för korrigeringsarna är att respondenterna underrapporterar de olika oregistrerade delmängderna (resandeförsel, köp av smugglad alkohol, hemtillverkning och internetköp) lika mycket som man underrapporterar köpen på Systembolaget. Det är emellertid inte säkert att underrapporteringen (täckningsgraden) är densamma för de olika oregistrerade delmängderna som den är för alkoholköpen på Systembolaget. Detta kan till viss del testas och korrigeras.

Uppräkningsfaktorerna kan nämligen delas upp i två delar, en allmän del som är kopplad till bland annat glömska och social önskvärdhet hos respondenterna generellt, samt en specifik del som beror på att de personer som dricker allra mest (problemdrickare) är överrepresenterade i bortfallet. Effekten av den andra delen varierar mellan de olika oregistrerade delmängderna, vilket innebär att storleken på de beräknade uppräkningsfaktorerna bör variera. Eftersom konsumtionen är så pass hög i denna grupp, och möjligen också anskaffningen av oregistrerade delmängder, är det av stor vikt att speciella hänsyn tas till denna grupps andel av de olika delmängderna. Deras andel av respektive oregistrerad delmängd bör alltså beräknas för att därefter införlivas i skattningarna av storleken på dessa delmängder.

Svenska studier har visat att de personer som dricker allra mest i befolkningen är överrepresenterade i bortfallet. Denna grupp kallas fortsättningsvis för problemdrickare. Inom ramen för den så kallade KALK-studien genomfördes en undersökning på ett representativt urval av problemdrickare. De definierades som personer som lagförts minst två gånger för rattfylleri under en femårsperiod. Svarsfrekvensen i denna grupp, som man försökte nå på samma sätt som när det gällde ett vanligt slumpmässigt befolkningsurval, uppgick till 33 %. Detta ska jämföras med en svarsfrekvens på nästan 70 % i själva befolkningsurvalet (Kühlhorn, m.fl., 1999; Leifman, 2000).

I KALK-studien imputerade man värden (lade till värden) för problemdrickarna så att dessa blev fullt ut representerade utifrån antagandet att man endast når cirka en tredjedel av dem och att andelen problemdrickare i befolkningen uppgår till cirka 3 % (mer exakt: 0,9 % problemdrickare initialt räknades upp till 3 %, det vill säga $3/0,9=3,3$). Detta innebar således att man vägde in problemdrickare så att deras andel steg från knappt 1 % till 3 % av dem som deltog i undersökningen. Detta förfaringsätt visade sig ha stor betydelse för beräkningarna av till exempel hembränd sprit.

Det är rimligt att anta att de som dricker allra mest i Monitormätningarna till stor del är problemdrickare av olika slag (alkoholberoende, alkoholmissbrukare, andra med alkoholrelaterade problem). Tidigare analyser av Monitordata har visat att den procent som dricker mest inte bara uppvisar en genomsnittligt mycket hög konsumtion och omfattande intensivkonsumtion, utan också uppvisar höga poäng på de AUDIT-frågor som i perioder ställts i mätningarna (se Leifman & Trolldal, 2002; Kühlhorn, m.fl., 1999). (AUDIT är ett frågeformulär som används för identifiering av riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion.)

Även i föreliggande studie får den procent av respondenterna som dricker allra mest representera denna grupp av problemdrickare även om exaktheten i denna gräns kan diskuteras. Deras andel kommer således att räknas upp så att de motsvarar 3 % av respondenterna i undersökningen. Gränsvärdet för den högsta procenten konsumenter i Monitormätningarna varierar förvisso från år till år, men ligger i genomsnitt på en konsumtion motsvarande

cirka 3,0–3,5 liter ren alkohol per månad. Förfarandet liknar således KALK-studiens uppräkning och siffrorna baseras på tidigare genomförda empiriska studier redovisade inom ramen för KALK-studien (Kühlhorn, m.fl., 1999).

Även om principen bakom denna korrigeringsmetod är fullt rimlig, bör man beakta att den bygger på vissa antaganden. För det första att andelen problemdrickare i befolkningen är just 3 % och för det andra, att det inte har skett några betydande förändringar avseende i vilken utsträckning problemdrickare nås i denna typ av undersökning. Att avstå ifrån att göra någon korrigeringsbedömning bedömer vi dock vara ett betydligt sämre alternativ.

Hur ser det då ut bland problemdrickarna i Monitormätningarna, svarar de för större eller mindre andelar av de olika oregistrerade delmängderna jämfört med den andel de svarar för när det gäller köpen på Systembolaget? Den andel av de totala köpvolymererna på Systembolaget som problemdrickarna står för framgår av tabell B3. Exempelvis svarar denna grupp för knappt 8 % av den totala volymen sprit som köpts på Systembolaget, men endast för 3,1 % av det vin som köptes. Om motsvarande andelar är lika stora för resandeförsel, smuggling och hemtillverkning behövs ingen ytterligare korrigeringsmetod. Så visade sig dock inte vara fallet. Den andel som problemdrickarna svarade för gällande de olika delmängderna av oregistrerad alkohol redovisas också i tabellen.

Som framgår av tabellen är andelarna resandeförd alkohol i gruppen problemdrickare lägre än deras motsvarande andelar av köp på Systembolaget. Deras andelar av smugglad sprit och starköl är däremot högre jämfört med deras andelar av köpen på Systembolaget. Även hembränd sprit är avsevärt mer koncentrerad till gruppen problemdrickare jämfört med motsvarande andel av spritköpen på Systembolaget. När det gäller resandeförseln betyder det att den delmängden ska räknas upp i mindre utsträckning. Köp av smugglad alkohol ska däremot räknas upp i högre utsträckning än vad täckningsgraden för köp på systembolaget anger.

Tabell B3. Andel av de olika delmängderna som problemdrickarna (den högsta procenten alkoholkonsumenter) svarade för 2013–2015.

	Sprit	Vin	Starköl	Starkvin	Cider
Systembolaget	7,7 %	3,1 %	8,1 %	4,6 %	4,2 %
Resandeförsel	3,7 %	0,7 %	2,8 %	1,6 %	.
Smuggling	19,4 %	2,7 %	16,2 %	.	.
Hemtillverkning	51,1 %

Ingen fråga ställs om smugglat starkvin eftersom nivåerna bedöms som ytterst små.

Hemtillverkning av vin och öl, smuggling och resandeförsel av cider samt internetköp: antalet respondenter med värden har varit för litet för att kunna genomföra meningsfulla analyser.

Nästa steg blir då att korrigera de kvoter som redan tagits fram på basis av frågorna om köp på Systembolaget, för just den delen som beror på bortfallet av problemdrickare. Utgångspunkten för dessa beräkningar är de uppräkningskvoter som beräknats på basis av skillnaden mellan respondenternas uppgivna köp, och den faktiska försäljningen på Systembolaget, se tabell B3.

För en detaljerad beskrivning av dessa korrigeringar, se Leifman & Trolldal (2014a). Sammanfattningsvis kan man dock konstatera att de nya korrigerade kvoterna, då hänsyn tagits till bortfallet av problemdrickare, blir högre för smuggling (eftersom köp av smugglad alkohol är mer koncentrerade till problemdrickarna än vad systembolagsköpen är). Däremot blir kvoterna lägre för resandeförseln (eftersom resandeförseln är mindre koncentrerad till problemdrickarna än vad systembolagsköpen är).

Ett liknande tillvägagångssätt har tillämpats även för hembränd sprit, men där baseras underlaget på respondenternas svar på frågor om konsumtion av hembränd sprit och av sprit totalt sett. Den beräknade mängden hembränd sprit ställs i relation till den totala uppgivna spritkonsumtionen efter att problemdrickarnas andel räknats upp från 1 till 3 %. Det visade sig att konsumtionen av hembränd sprit blivit allt mer koncentrerad till problemdrickarna över tid, men totalt sett för samtliga respondenter har den hembrända spritens andel av total konsumtionen av sprit sjunkit kraftigt under perioden 2001–2015.

När det gäller köp via internet, smuggling av cider samt hemtillverkning av vin och öl har skillnaderna mellan uppgivna och faktiska köp på Systembolaget använts som uppräkningsfaktorer utan ytterligare korrigeringar. Dessa delmängder är nämligen så pass små att beräkningar av andelarna bland dem som dricker mest inte blir meningsfulla. De slutgiltiga kvoterna för samtliga delmängder redovisas i tabell B4.

Tabell B4. Uppräkningskvoter med utgångspunkt i täckningsgraden mellan självrapporterade alkoholköp och faktisk försäljning på Systembolaget samt korrigering för koncentrationen av de olika delmängderna bland problemdrickarna 2001–2015.

Kvoter	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Smuggling															
Sprit	1,31	1,41	1,53	1,62	1,65	1,64	1,69	1,79	1,72	1,80	1,87	2,00	2,27	2,44	2,32
Starköl	1,28	1,33	1,40	1,45	1,48	1,56	1,57	1,58	1,57	1,58	1,60	1,49	1,72	1,64	1,64
Vin	1,02	1,08	1,07	1,08	1,09	1,27	1,29	1,54	1,38	1,42	1,25	1,22	1,16	1,18	1,19
Cider	1,43	1,43	1,33	1,40	1,35
Införsel															
Sprit	1,24	1,26	1,30	1,33	1,41	1,43	1,48	1,54	1,52	1,59	1,60	1,63	1,68	1,92	1,85
Starköl	1,26	1,27	1,27	1,30	1,30	1,33	1,29	1,30	1,26	1,25	1,23	1,23	1,37	1,37	1,34
Vin	0,92	0,94	0,95	0,99	1,01	1,01	1,01	1,06	1,07	1,12	1,13	1,12	1,14	1,17	1,15
Starkvin	0,66	0,67	0,70	0,77	0,76	0,76	0,70	0,70	0,67	0,68	0,68	0,67	0,70	0,82	0,90
Cider	1,23	1,23	1,25	1,17	1,17	1,17	1,17	1,33	1,40	1,35
Hemtillverkning															
Sprit (hembränt) ^{a)}	0,063	0,063	0,059	0,054	0,043	0,035	0,027	0,023	0,026	0,033	0,040	0,035	0,029	0,026	0,029
Starköl	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,44	1,47	1,46
Vin	0,93	0,94	0,96	0,97	0,99	1,00	1,03	1,06	1,06	1,09	1,10	1,11	1,16	1,19	1,19
Systembolaget															
Sprit	1,37	1,40	1,43	1,45	1,50	1,52	1,57	1,65	1,65	1,72	1,73	1,78	1,85	2,03	1,97
Starköl	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,44	1,47	1,46
Vin	0,93	0,94	0,96	0,97	0,99	1,00	1,03	1,06	1,06	1,09	1,10	1,11	1,19	1,18	1,19
Starkvin	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,74	0,86	0,93
Cider	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,33	1,26	1,34

a) Avser den andel som den hembrända spriten svarar för av den totala spritkonsumtionen. Tecknet . innebär att delmängderna inte mättes det aktuella året.

Metodik för beräkning av regional alkoholskaffning

Registrerad försäljning av alkoholdrycker

Den i Sverige registrerade försäljningen består av försäljning på Systembolaget, av folköl i livsmedelsbutiker och av servering på restauranger. Nedan redogörs för respektive anskaffningskälla hur de statistiska underlagen tagits fram och bearbetats för att kunna redovisas regionalt.

Restaurangförsäljning

Restaurangförsäljningen på nationell nivå baseras på partihandlarnas redovisning till Folkhälsomyndigheten. Någon motsvarande redovisning på länsnivå finns dock inte. Däremot ska varje restaurang redovisa sin försäljning till kommunen varje år via de så kallade restaurangrapporterna som även sammanställs av Folkhälsomyndigheten (Folkhälsomyndigheten 2017b). Denna rapportering är dock behäftad med ett visst bortfall och kan därför inte utan vissa korrigeringar användas för att beskriva restaurangförsäljningens volymer på länsnivå. De länsvisa rapporteringarna används i den här rapporten som bas för att fördela partihandlarnas redovisade riksförsäljning på de olika länen. För åren 2007–2015 har de regionala restauranguppgifterna i genomsnitt räknats upp med ca 16 procent (mellan 7 och 26 % beroende på år). Underrapporteringen i restaurangenkäterna har antagits vara lika stor i alla län för respektive år.

Från och med 2007 redovisas de ojusterade regionala uppgifterna om restaurangkonsumtionen av Folkhälsomyndigheten i den webbaserade databasen för ANDT-uppföljning (Folkhälsomyndigheten 2017a). För perioden 2002–2005 finns uppgifter om regional restaurangförsäljning redovisade i de av Statens folkhälsoinstitut årligen utgivna rapporterna i serien *Alkoholstatistik*. I dessa redovisningar stämmer regionredovisningens totaler för riket tämligen väl överens med de nivåer som partihandlarna redovisar för riket. För år 2003 är differensen relativt stor dock, främst på grund av avvikelser i vinstatistiken. Därför görs motsvarande justering som ovan även för perioden 2002–2005, trots att detta i praktiken inte har någon betydelse annat än för år 2003. År 2006 redovisades överhuvudtaget inga uppgifter om den regionala restaurangförsäljningen. För detta år har värden konstruerats och utgörs av medelvärdet för 2005 och 2007 års (uppräknade) regionala försäljning. Inga regionala redovisningar har påträffats för år 2001 varför detta år inte ingår i den regionala statistiken.

Uppgifterna från 2016 års restaurangrapporter är i dagsläget inte publicerade. Eftersom dessa volymer inte förändras nämnvärt från ett år till annat används 2015 års uppgifter, per invånare 15 år och äldre, för att få en preliminär bild även för 2016. På basis av uppgifter från Delfi har dock vissa korrigeringar gjorts av starkölsförsäljningen på restauranger för 2016.

Folkölsförsäljning

Försäljningen av folköl på nationell nivå beräknas årligen av företaget Delfi. I de redovisade uppgifterna om folkölsförsäljningen ingår även den försäljning som sker på restauranger

eller andra serveringsställen. Den delen uppgår till knappt 1 % av den totala folkölsförsäljningen och redovisas inte separat i föreliggande rapport.

Inte heller folkölsförsäljningen finns redovisad på länsnivå. Däremot finns det frågor i Monitormätningarna om de intervjuade personernas folkölskonsumtion. Liksom för restaurangenkäten är dock även dessa uppgifter behäftade med en viss underrapportering. Informationen om den genomsnittliga konsumtionen av folköl i respektive län används istället för att fördela de av Delfi redovisade nationella försäljningsuppgifterna på respektive län.

Av tabell 2 framgår att vissa enstaka avvikande värden förekommer i några län under perioden 2001–2016. Värdena för 2001 är särskilt osäkra eftersom frågor om folkölskonsumtion infördes först efter halvårsskiftet 2001 i Monitormätningarna. Även ytterligare några andra observationer i tabellen framstår som mindre troliga eftersom de avviker tydligt mot föregående och efterkommande års värden. Detta förklaras av att även om Monitormätningarna vänder sig till ett stort antal respondenter så kan slumpvariationer få betydelse när svaren årsvis bryts ned på de 21 länen. Det bör alltså åter framhållas att värdet av enstaka statistiska uppgifter inte bör överdrivas och att det är betydligt mera fruktbart att använda denna statistik för att följa trender snarare än att punktbelysa enstaka län under enskilda år.

Systembolagets försäljning

Systembolagets regionala försäljning framgår av de årliga statistikblad som presenteras på deras hemsida (Systembolaget 2017). Redovisningarna görs dryckesuppdelade i volym försäld alkohol per län, i tusentals liter. I denna rapport har dessa data summerats och omarbetats till försäld volym ren alkohol per länsinvånare 15 år och äldre. Summan av de på länsnivå redovisade försäljningsuppgifterna stämmer inte alltid exakt med de av Systembolaget redovisade uppgifterna på nationell nivå. Det beror på två faktorer. De länsvisa försäljningsvolymerna har avrundats till hela tusental, medan de på nationell nivå är mer exakta. Dessutom finns andra skillnader mellan Systembolagets redovisning på nationell och regional nivå. Skillnaderna mellan å ena sidan riksnivån och den sammanlagda länsnivån är dock små och uppgår som mest till 0,7 % mätt i ren alkohol. Denna skillnad är betydelselös i sammanhanget att redovisa Systembolagets försäljning på regional nivå.

Oregistrerad anskaffning av alkoholdrycker

Beräkningarna av de oregistrerade delmängderna för år 2016 i den här rapporten är preliminära. Delmängderna består av resandeförsel, köp av smugglad alkohol, köp på internet samt av hemtillverkning. Vid beräkningen av dessa delmängder på regional nivå används samma metodik som när anskaffningen på nationell nivå beräknas. Bland annat används samma uppräkningsfaktorer i alla län. Underrapporteringen antas alltså vara lika stor i de olika länen. Antalet regionalt intervjuade personer kan dock vara relativt litet, speciellt när det gäller de mindre länen och de ovanligare delmängderna. För att få så robusta estimat som möjligt på länsnivå summeras därför anskaffningen av de oregistrerade delmängderna till tre- respektive femårsperioder i resultatredovisningen. Frågor om hemtillverkning av öl har ställts under åren 2001–2004 samt under perioden 2013–2016. Under den period då dessa frågor inte ställdes har det antagits att hemtillverkningen var på samma nivå som under åren 2001–2004, det vill säga 0,017 liter per person 15 år och äldre vilket motsvara 1,7 centiliter. Under de första åren var dock hemtillverkningen av öl så pass sporadisk så det

har inte varit meningsfullt att genomföra några länsvisa summeringar. För perioden 2001-2012 har därför samma volymer använts i alla län om på nationell nivå respektive år.

Eftersom extremvärden i olika län kan få stora effekter för beskrivningen av utvecklingen på länsnivå används en maxnivå som enskilda län inte kan överskrida ett visst år. Denna maxnivå utgör fem gånger medelvärdet i landet som helhet för respektive dryck och anskaffningskälla. I de fall ett län får ett värde som ligger över denna maxnivå ersätts detta med ett genomsnittligt värde baserat på de två år som föregick det höga värdet och de två efterkommande åren. I de fall det höga värdet ligger i början eller slutet av perioden används de fyra värden som ligger närmast. Detta är en godtycklig gräns som kan diskuteras men någon form av maxnivå är hursomhelst nödvändig för att inte enskilda observationer ska kunna snedvrída resultaten på länsnivå.

Bilaga 2: Tabellbilaga

Tabell 1. Total alkoholkonsumtion i riket uppdelad på anskaffningssätt, i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Systembolaget	4,6	5,0	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7
Restauranger ^{a)}	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Folköl i livsmedelsbutiker	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Resandeförsel	1,6	1,7	2,1	2,7	2,3	1,9	1,9	1,9	1,4	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1
Smuggling	0,4	0,5	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4
Internet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Hemtillverkning	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Totalt	8,8	9,5	10,0	10,6	10,3	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,5	9,1	9,7	9,3	9,2	9,0
<i>Därav registrerat</i>	<i>6,5</i>	<i>6,9</i>	<i>6,9</i>	<i>6,5</i>	<i>6,5</i>	<i>6,8</i>	<i>7,0</i>	<i>7,0</i>	<i>7,3</i>	<i>7,3</i>	<i>7,3</i>	<i>7,2</i>	<i>7,3</i>	<i>7,2</i>	<i>7,2</i>	<i>7,2</i>
<i>Därav oregistrerat</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6</i>	<i>3,1</i>	<i>4,0</i>	<i>3,7</i>	<i>3,3</i>	<i>2,9</i>	<i>2,8</i>	<i>2,2</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>	<i>1,9</i>	<i>2,4</i>	<i>2,1</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>

a) Preliminära data 2016.

Tabell 2. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001 ^{a)}	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	0,9	1,0	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,8	0,7	0,6	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5
Uppsala län	1,1	0,8	0,8	0,9	0,7	0,8	0,6	0,7	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,3	0,6	0,6
Södermanlands län	1,4	0,9	1,1	0,8	0,5	0,8	0,9	1,0	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
Östergötlands län	0,7	0,8	1,0	0,8	0,8	0,8	0,9	0,6	0,6	0,5	0,7	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5
Jönköpings län	1,0	0,8	0,9	0,7	0,6	0,8	0,5	0,6	0,6	0,8	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3	0,5
Kronobergs län	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,9	1,4	0,6	0,6	0,7	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4
Kalmar län	0,8	1,0	1,1	0,5	0,7	0,8	0,7	1,1	0,5	0,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,5	0,7
Gotlands län	2,8	0,9	0,7	0,9	0,8	0,9	0,3	0,6	0,7	0,6	1,0	0,5	0,3	1,7	0,4	0,3
Blekinge län	0,8	0,6	0,8	0,7	0,5	0,8	0,5	0,8	0,3	0,4	0,8	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
Skåne län	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4
Hallands län	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	1,1	0,7	0,7	0,9	0,6	0,6	0,6	0,8	0,5	0,5	0,6
Västra Götalands län	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5
Värmlands län	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,6	0,5	0,8	0,5	0,4
Örebro län	0,5	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,6	0,8	0,5	0,4	0,4	0,3	0,6
Västmanlands län	0,7	0,5	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,3	0,5	0,3	0,4	0,4
Dalarnas län	1,5	0,8	1,2	0,9	1,0	0,7	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	0,6	0,3	0,5	0,4
Gävleborgs län	0,6	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4	0,6	0,4	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6
Västernorrlands län	0,6	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	1,1	0,6	0,5	0,4	0,5	0,3	0,4	0,6
Jämtlands län	0,5	0,5	0,7	0,5	0,8	1,2	0,5	0,4	0,4	0,6	0,7	0,6	0,8	0,7	0,4	0,3
Västerbottens län	0,8	0,6	0,9	0,8	0,6	0,7	0,8	0,5	0,5	1,1	0,6	0,5	0,5	0,6	0,8	0,6
Norrbottnens län	0,6	0,8	0,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4
Riket	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

a) Bygger endast på fem månaders mätningar varför siffrorna är mera osäkra än de övriga.

Tabell 3. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001 ^{a)}	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,9	0,7	0,9	0,7	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	0,5
3 Västra Götaland	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	0,9	0,9	1,0	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
5 Stockholm	0,9	1,0	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,8	0,7	0,6	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	1,0	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,4	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Riket	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

a) Bygger endast på fem månaders mätningar varför siffrorna är mera osäkra än de övriga.

Tabell 4. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001 ^{a)}	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
Svealand	1,0	0,9	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Norrland	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,4	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Riket	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

a) Bygger endast på fem månaders mätningar varför siffrorna är mera osäkra än de övriga.

Tabell 5. Folkölsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001 ^{a)}	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Icke storstadslän	0,9	0,8	0,9	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
Riket	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

a) Bygger endast på fem månaders mätningar varför siffrorna är mera osäkra än de övriga.

Tabell 6. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Stockholms län	2,0	1,8	1,7	1,6	1,7	1,8	2,0	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	1,7	1,7
Uppsala län	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
Södermanlands län	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Östergötlands län	0,8	0,6	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,6	0,6
Jönköpings län	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kronobergs län	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kalmar län	0,6	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Gotlands län	2,0	2,0	1,7	1,7	1,7	1,8	1,6	1,5	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7
Blekinge län	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Skåne län	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Hallands län	0,9	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Västra Götalands län	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0
Värmlands län	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Örebro län	0,8	0,7	0,6	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Västmanlands län	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Dalarnas län	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Gävleborgs län	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,4	0,4	0,4
Västernorrlands län	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Jämtlands län	1,5	1,2	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3
Västerbottens län	0,6	0,6	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6
Norrbottnens län	0,6	0,4	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Riket	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0

a) Preliminära data.

Tabell 7. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
1 Skåne	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
3 Västra Götaland	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	0,8	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6	0,7
5 Stockholm	2,0	1,8	1,7	1,6	1,7	1,8	2,0	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	1,7	1,7
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Riket	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0

a) Preliminära data.

Tabell 8. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Götaland	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Svealand	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2
Norrland	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Riket	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0

a) Preliminära data.

Tabell 9. Restaurangförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Storstadslän	1,4	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2	1,2
Icke storstadslän	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
Riket	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0

a) Preliminära data.

Tabell 10. Systembolagsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	6,2	6,3	6,3	6,1	6,1	6,3	6,5	6,5	6,6	6,6	6,5	6,3	6,3	6,2	6,1	6,0
Uppsala län	4,6	4,9	5,1	5,0	5,0	5,0	5,2	5,2	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,5	5,5	5,5
Södermanlands län	4,9	5,4	5,5	5,3	5,3	5,5	5,8	5,8	6,1	6,2	6,2	6,1	6,3	6,2	6,1	6,1
Östergötlands län	4,3	4,6	4,6	4,2	4,3	4,5	4,7	4,7	5,0	5,2	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1
Jönköpings län	3,1	3,3	3,4	3,3	3,5	3,6	3,8	3,9	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
Kronobergs län	3,5	3,7	3,7	3,5	3,6	3,8	4,0	4,0	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3
Kalmar län	4,5	4,8	4,8	4,4	4,6	4,9	5,1	5,3	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7
Gotlands län	6,3	6,7	7,1	6,9	6,8	7,0	7,0	7,2	7,7	7,9	7,9	7,8	8,0	8,0	8,0	8,1
Blekinge län	3,5	3,7	3,7	3,5	3,7	3,8	4,0	4,2	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,6	4,5	4,5
Skåne län	3,1	3,3	3,3	3,0	3,2	3,3	3,5	3,7	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
Hallands län	3,6	4,0	4,0	3,8	3,9	4,1	4,3	4,4	4,9	4,9	4,8	4,8	4,9	4,9	5,1	5,1
Västra Götalands län	4,4	4,9	5,0	4,6	4,8	5,0	5,2	5,4	5,9	5,9	5,9	5,9	6,0	5,9	5,9	5,9
Värmlands län	6,0	7,0	7,4	6,5	6,7	7,1	7,5	7,7	8,3	8,6	8,6	8,7	8,7	8,8	8,9	9,1
Örebro län	4,1	4,5	4,5	4,1	4,2	4,5	4,7	4,9	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,1	5,1
Västmanlands län	4,6	4,9	5,1	4,7	4,7	5,0	5,3	5,4	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,6	5,5	5,5
Dalarnas län	4,7	5,1	5,4	5,0	5,0	5,2	5,6	5,7	5,9	6,1	6,2	6,1	6,3	6,3	6,3	6,3
Gävleborgs län	4,5	5,0	5,2	5,0	4,9	5,1	5,4	5,4	5,7	5,8	5,9	5,9	5,9	5,9	5,8	5,8
Västernorrlands län	4,8	5,1	5,4	5,4	5,4	5,6	5,8	5,8	6,1	6,3	6,4	6,6	6,7	6,7	6,7	6,8
Jämtlands län	6,4	7,1	7,6	7,4	7,6	8,1	8,5	8,5	8,8	9,4	9,6	9,8	10,0	10,2	10,3	10,5
Västerbottens län	4,8	5,2	5,4	5,4	5,5	5,8	6,0	6,0	6,1	6,4	6,4	6,5	6,7	6,8	6,8	6,9
Norrbottnens län	4,7	5,1	5,6	5,3	5,3	5,5	5,8	5,9	6,6	6,8	6,8	6,9	7,0	7,1	7,2	7,3
Riket	4,6	5,0	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7

Tabell 11. Systembolagsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	3,1	3,3	3,3	3,0	3,2	3,3	3,5	3,7	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	3,5	3,8	3,9	3,6	3,8	4,0	4,1	4,3	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
3 Västra Götaland	4,4	4,9	5,0	4,6	4,8	5,0	5,2	5,4	5,9	5,9	5,9	5,9	6,0	5,9	5,9	5,9
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	4,1	4,3	4,4	4,1	4,2	4,4	4,6	4,7	5,0	5,2	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0	5,1
5 Stockholm	6,2	6,3	6,3	6,1	6,1	6,3	6,5	6,5	6,6	6,6	6,5	6,3	6,3	6,2	6,1	6,0
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	4,8	5,3	5,5	5,1	5,1	5,4	5,7	5,8	6,1	6,2	6,2	6,2	6,3	6,2	6,2	6,2
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	4,9	5,3	5,7	5,5	5,5	5,8	6,0	6,1	6,4	6,6	6,7	6,8	6,9	7,0	7,0	7,1
Riket	4,6	5,0	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7

Tabell 12. Systembolagsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	3,9	4,2	4,2	3,9	4,1	4,3	4,5	4,6	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0
Svealand	6,0	6,3	6,4	6,1	6,1	6,4	6,6	6,6	6,8	6,9	6,9	6,8	6,8	6,7	6,6	6,6
Norrland	4,9	5,3	5,7	5,5	5,5	5,8	6,0	6,1	6,4	6,6	6,7	6,8	6,9	7,0	7,0	7,1
Riket	4,6	5,0	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7

Tabell 13. Systembolagsförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	4,8	5,1	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,7	5,8	5,7	5,6	5,6	5,6	5,5	5,5
Icke storstadslän	4,5	4,9	5,1	4,8	4,8	5,1	5,3	5,4	5,7	5,9	5,9	5,9	6,0	5,9	5,9	6,0
Riket	4,6	5,0	5,1	4,8	4,9	5,1	5,3	5,4	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7

Tabell 14. Registrerad alkoholförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2002–2016. (Folkölsförsäljning, restaurangförsäljning och Systembolagsförsäljning.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Stockholms län	9,3	9,1	8,5	8,6	8,7	9,2	9,1	9,0	8,8	8,8	8,6	8,5	8,6	8,4	8,3
Uppsala län	6,6	6,8	6,7	6,5	6,5	6,5	6,7	6,7	6,7	7,1	6,9	7,0	6,8	6,9	6,8
Södermanlands län	6,9	7,3	6,7	6,4	6,9	7,2	7,3	7,2	7,2	7,3	7,1	7,2	7,1	7,0	7,0
Östergötlands län	6,2	6,2	5,7	5,8	6,0	6,3	6,1	6,3	6,4	6,6	6,4	6,5	6,3	6,2	6,2
Jönköpings län	4,8	4,9	4,7	4,6	5,0	4,9	5,0	5,3	5,6	5,2	5,1	5,2	4,9	4,8	5,0
Kronobergs län	5,0	5,0	4,6	4,8	5,0	5,4	5,8	5,4	5,4	5,8	5,4	5,3	5,2	5,1	5,1
Kalmar län	6,4	6,6	5,6	5,9	6,3	6,5	7,0	6,8	7,0	7,0	6,8	7,1	6,8	6,8	7,0
Gotlands län	9,6	9,9	9,4	9,2	9,6	9,1	9,4	10,0	10,3	10,5	9,9	9,8	11,4	10,2	10,1
Blekinge län	5,0	5,1	4,9	4,8	5,3	5,1	5,5	5,5	5,7	6,0	5,6	5,6	5,5	5,4	5,4
Skåne län	4,9	4,7	4,6	4,6	4,8	4,9	5,0	5,6	5,5	5,5	5,3	5,5	5,2	5,3	5,3
Hallands län	5,6	5,5	5,3	5,6	6,0	5,7	5,8	6,6	6,3	6,2	6,1	6,6	6,2	6,3	6,5
Västra Götalands län	6,8	6,7	6,4	6,4	6,8	6,8	6,9	7,4	7,5	7,5	7,4	7,6	7,3	7,4	7,4
Värmlands län	8,7	9,0	8,0	8,2	8,3	8,7	8,9	9,5	9,7	9,6	9,9	9,8	10,1	9,9	10,1
Örebro län	6,1	5,9	5,5	5,6	5,9	6,0	5,9	6,2	6,5	6,7	6,4	6,4	6,2	6,1	6,4
Västmanlands län	6,1	6,5	6,0	5,9	6,3	6,5	6,4	6,7	6,6	6,7	6,6	6,9	6,4	6,4	6,4
Dalarnas län	6,7	7,4	6,7	6,8	6,8	7,2	7,1	7,3	7,3	7,3	7,3	7,7	7,3	7,5	7,4
Gävleborgs län	6,4	6,6	6,6	6,2	6,4	6,6	6,5	6,7	7,1	6,9	7,2	7,0	7,0	6,7	6,9
Västernorrlands län	6,7	6,9	7,0	6,7	6,9	7,0	6,9	7,8	7,5	7,6	7,5	7,9	7,7	7,7	7,9
Jämtlands län	9,0	9,5	9,1	9,6	10,5	10,2	10,2	10,5	11,3	11,5	11,7	12,0	12,2	12,0	12,1
Västerbottens län	6,4	6,9	6,9	6,8	7,1	7,4	7,0	7,2	8,0	7,6	7,6	7,9	8,1	8,2	8,2
Norrbottnens län	6,5	6,6	6,4	6,4	6,7	6,8	6,9	7,4	7,7	7,7	7,8	8,1	8,2	8,4	8,4
Riket	6,9	6,9	6,5	6,5	6,8	7,0	7,0	7,3	7,3	7,3	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2

a) Preliminära data för restaurangserveringen.

Tabell 15. Registrerad alkoholförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2002–2016. (Folkölsförsäljning, restaurangservering och Systembolagsförsäljning.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
1 Skåne	4,9	4,7	4,6	4,6	4,8	4,9	5,0	5,6	5,5	5,5	5,3	5,5	5,2	5,3	5,2
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	5,3	5,2	5,0	5,1	5,5	5,5	5,7	6,0	5,9	6,0	5,8	6,0	5,8	5,7	5,8
3 Västra Götaland	6,8	6,7	6,4	6,4	6,8	6,8	6,9	7,4	7,5	7,5	7,4	7,6	7,3	7,4	7,4
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	6,0	6,1	5,6	5,7	6,0	6,0	6,1	6,3	6,5	6,5	6,3	6,4	6,2	6,1	6,2
5 Stockholm	9,3	9,1	8,5	8,6	8,7	9,2	9,1	9,0	8,8	8,8	8,6	8,5	8,6	8,3	8,2
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	6,9	7,2	6,6	6,6	6,8	7,0	7,1	7,2	7,3	7,4	7,3	7,5	7,3	7,3	7,3
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	6,8	7,0	7,0	6,8	7,2	7,3	7,2	7,6	8,0	7,9	8,0	8,2	8,2	8,2	8,3
Riket	6,9	6,9	6,5	6,5	6,8	7,0	7,0	7,3	7,3	7,3	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2

a) Preliminära data för restaurangserveringen.

Tabell 16. Registrerad alkoholförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2002–2016. (Folkölsförsäljning, restaurangservering och Systembolagsförsäljning.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Götaland	5,9	5,8	5,5	5,6	5,9	5,9	6,0	6,4	6,5	6,5	6,3	6,5	6,3	6,3	6,3
Svealand	8,6	8,6	8,1	8,1	8,3	8,7	8,6	8,7	8,6	8,7	8,5	8,5	8,5	8,3	8,3
Norrland	6,8	7,0	7,0	6,8	7,2	7,3	7,2	7,6	8,0	7,9	8,0	8,2	8,2	8,2	8,3
Riket	6,9	6,9	6,5	6,5	6,8	7,0	7,0	7,3	7,3	7,3	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2

a) Preliminära data för restaurangserveringen.

Tabell 17. Registrerad alkoholförsäljning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2002–2016. (Folkölsförsäljning, restaurangservering och Systembolagsförsäljning.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{a)}
Storstadslän	7,4	7,1	6,8	6,8	7,1	7,3	7,3	7,6	7,5	7,5	7,4	7,4	7,3	7,3	7,2
Icke storstadslän	6,4	6,6	6,2	6,2	6,5	6,7	6,7	6,9	7,1	7,1	7,0	7,2	7,1	7,0	7,1
Riket	6,9	6,9	6,5	6,5	6,8	7,0	7,0	7,3	7,3	7,3	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2

a) Preliminära data för restaurangserveringen.

Tabell 18. Resandeförsel i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	1,4	1,3	1,7	1,5	1,6	1,3	1,4	1,5	1,0	0,9	0,7	0,8	1,2	1,1	0,8	0,8
Uppsala län	1,1	0,9	1,1	2,6	0,9	1,3	0,9	0,6	1,1	0,8	1,5	0,6	0,7	0,8	0,8	1,2
Södermanlands län	0,8	0,9	1,6	2,3	2,2	1,3	1,1	1,2	1,4	1,1	0,9	0,8	0,6	0,7	0,9	1,1
Östergötlands län	1,1	1,6	2,1	1,7	1,6	1,6	2,0	1,8	1,5	1,1	1,4	1,6	1,7	0,9	1,1	1,0
Jönköpings län	1,3	1,3	1,3	1,8	2,3	1,7	1,4	2,1	1,7	1,4	0,9	1,1	1,3	1,2	1,9	1,2
Kronobergs län	1,4	1,5	2,0	4,4	3,6	2,9	3,7	5,8	2,0	1,4	2,1	1,8	1,5	2,2	1,3	1,0
Kalmar län	1,1	2,7	2,2	3,2	2,4	1,4	2,0	3,2	2,0	1,5	1,7	0,9	1,7	1,5	1,9	2,7
Gotlands län	1,4	1,3	0,9	2,3	1,0	2,4	2,3	1,2	0,6	0,2	0,7	0,2	0,4	0,5	0,3	0,5
Blekinge län	2,6	2,6	4,2	6,2	4,9	3,3	2,9	3,8	1,6	3,6	1,5	2,1	2,3	1,6	2,8	2,0
Skåne län	3,6	4,4	4,6	5,1	5,2	3,7	3,9	3,4	2,3	3,0	3,4	1,8	3,3	1,8	1,9	1,7
Hallands län	3,0	2,5	3,6	6,1	3,9	3,7	3,8	3,7	3,4	3,3	3,5	2,8	1,6	3,3	3,1	1,7
Västra Götalands län	2,1	2,1	2,5	3,7	2,6	2,1	1,9	1,9	1,4	1,7	1,4	2,1	1,7	1,6	1,5	1,6
Värmlands län	1,1	1,4	1,2	1,4	1,7	1,3	1,6	1,0	0,7	0,7	0,4	1,2	0,6	1,4	0,5	0,8
Örebro län	0,9	1,0	0,5	2,2	1,6	2,4	1,2	0,8	0,8	0,7	1,2	1,0	0,8	0,9	0,7	0,4
Västmanlands län	1,1	0,4	1,1	1,1	1,5	1,5	1,9	1,2	1,1	0,4	1,1	1,0	1,5	1,4	0,6	0,8
Dalarnas län	0,6	0,6	0,8	1,3	0,9	1,6	0,8	1,3	0,5	0,4	0,5	0,6	0,8	0,8	0,7	0,4
Gävleborgs län	0,6	0,6	1,4	1,6	1,0	1,6	0,7	1,0	1,2	0,7	0,7	0,7	1,1	0,8	0,4	0,3
Västernorrlands län	0,5	0,3	0,4	0,7	0,9	0,9	0,5	0,7	0,7	0,3	0,2	0,5	0,7	0,7	0,8	0,4
Jämtlands län	0,2	0,4	0,4	1,8	0,5	0,3	0,4	0,9	0,4	0,4	1,8	0,2	0,4	0,5	0,7	0,3
Västerbottens län	0,3	0,2	0,3	0,5	0,4	0,3	0,4	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2	0,7	0,2	0,2	0,3
Norrbottnens län	0,4	0,2	1,1	1,3	0,9	0,7	0,6	0,8	0,8	0,5	0,3	0,5	0,9	0,4	0,6	0,7
Riket	1,6	1,7	2,1	2,7	2,3	1,9	1,9	1,9	1,4	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1

Tabell 19. Resandeförsel i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	3,6	4,4	4,6	5,1	5,2	3,7	3,9	3,4	2,3	3,0	3,4	1,8	3,3	1,8	1,9	1,7
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	2,4	2,3	3,3	5,6	4,0	3,4	3,5	4,3	2,6	2,8	2,6	2,3	1,8	2,6	2,5	1,5
3 Västra Götaland	2,1	2,1	2,5	3,7	2,6	2,1	1,9	1,9	1,4	1,7	1,4	2,1	1,7	1,6	1,5	1,6
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	1,2	1,8	1,8	2,1	2,0	1,6	1,8	2,2	1,6	1,2	1,3	1,2	1,5	1,1	1,5	1,4
5 Stockholm	1,4	1,3	1,7	1,5	1,6	1,3	1,4	1,5	1,0	0,9	0,7	0,8	1,2	1,1	0,8	0,8
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	0,9	0,9	1,0	1,8	1,4	1,6	1,2	1,0	0,9	0,7	0,9	0,9	0,8	1,0	0,7	0,8
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,4	0,4	0,8	1,1	0,8	0,8	0,5	0,7	0,8	0,4	0,5	0,4	0,8	0,5	0,5	0,4
Riket	1,6	1,7	2,1	2,7	2,3	1,9	1,9	1,9	1,4	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1

Tabell 20. Resandeförsel i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	2,3	2,6	3,0	4,0	3,3	2,6	2,6	2,7	1,9	2,1	2,1	1,8	2,1	1,7	1,8	1,6
Svealand	1,2	1,1	1,4	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,0	0,8	0,8	0,8	1,0	1,0	0,8	0,8
Norrland	0,4	0,4	0,8	1,1	0,8	0,8	0,5	0,7	0,8	0,4	0,5	0,4	0,8	0,5	0,5	0,4
Riket	1,6	1,7	2,1	2,7	2,3	1,9	1,9	1,9	1,4	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1

Tabell 21. Resandeförsel i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	2,2	2,3	2,7	3,2	2,8	2,2	2,2	2,1	1,5	1,7	1,6	1,5	1,9	1,4	1,3	1,3
Icke storstadslän	1,1	1,1	1,5	2,2	1,8	1,6	1,5	1,7	1,3	1,0	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	0,9
Riket	1,6	1,7	2,1	2,7	2,3	1,9	1,9	1,9	1,4	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1

Tabell 22. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	0,2	0,2	0,3	0,7	0,8	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,4	0,1	0,5	0,4	0,2	0,3
Uppsala län	0,1	0,4	0,1	0,7	0,7	0,3	0,5	0,8	0,9	0,1	0,0	0,3	0,2	0,3	0,1	0,3
Södermanlands län	0,2	0,9	0,5	2,1	1,9	2,8	1,1	0,3	0,6	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,8	0,4
Östergötlands län	0,5	0,8	1,4	1,7	1,4	1,1	1,3	1,0	1,5	0,9	0,3	0,7	1,0	0,8	1,2	0,8
Jönköpings län	0,8	0,5	1,2	1,2	0,9	1,4	0,6	1,3	0,9	0,4	0,4	0,9	1,2	0,4	0,5	0,9
Kronobergs län	0,7	1,0	0,4	0,6	1,5	0,5	1,4	0,2	1,8	0,1	0,9	0,7	0,2	0,3	0,7	0,3
Kalmar län	0,5	1,0	0,9	1,3	1,0	0,8	1,5	0,3	0,5	0,3	0,3	0,6	0,7	1,1	0,5	0,8
Gotlands län	0,4	0,2	0,0	0,0	1,5	2,2	0,6	0,5	0,1	0,0	0,8	0,1	0,7	0,0	0,1	0,0
Blekinge län	0,5	0,3	0,7	0,5	0,2	0,5	0,3	0,1	0,3	0,2	0,9	0,1	0,2	1,0	0,1	0,3
Skåne län	0,7	1,1	1,4	1,0	1,4	1,0	0,6	0,9	0,3	1,0	0,3	0,5	0,6	0,4	0,5	0,4
Hallands län	0,4	1,1	1,5	1,8	2,6	1,4	1,6	1,3	1,4	1,0	0,6	1,1	1,0	0,4	1,3	0,4
Västra Götalands län	0,7	0,6	1,0	1,3	1,1	1,6	1,2	1,0	1,1	0,5	0,7	0,5	0,7	0,5	0,8	0,8
Värmlands län	0,1	0,1	0,4	1,5	1,5	1,9	1,2	0,5	1,7	0,3	0,6	0,7	0,2	0,9	0,3	0,3
Örebro län	0,3	0,3	0,9	1,6	2,2	2,0	0,9	0,4	0,3	0,6	0,2	0,6	0,7	0,3	0,4	0,5
Västmanlands län	0,1	0,2	0,2	0,6	0,9	1,2	0,8	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5	0,7	0,9	0,6	0,4
Dalarnas län	0,0	0,6	0,3	1,0	1,7	1,6	0,9	0,2	0,7	1,4	0,2	0,6	0,3	0,5	0,1	0,2
Gävleborgs län	0,1	0,1	0,2	1,1	1,5	1,2	0,8	1,0	0,4	0,3	0,8	0,3	0,2	0,1	0,6	0,2
Västernorrlands län	0,0	0,1	0,2	0,5	0,8	0,7	0,3	0,7	0,4	0,2	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Jämtlands län	0,0	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,5	0,0	0,1	0,3	0,0
Västerbottens län	0,2	0,0	0,4	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,7	0,0	0,0
Norrbottnens län	0,2	0,0	0,1	0,3	1,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,6	0,1	0,1	0,6	0,5	0,1	0,0
Riket	0,4	0,5	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4

Tabell 23. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	0,7	1,1	1,4	1,0	1,4	1,0	0,6	0,9	0,3	1,0	0,3	0,5	0,6	0,4	0,5	0,4
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	0,5	0,9	1,0	1,1	1,7	0,9	1,2	0,7	1,2	0,6	0,8	0,7	0,6	0,5	0,8	0,4
3 Västra Götaland	0,7	0,6	1,0	1,3	1,1	1,6	1,2	1,0	1,1	0,5	0,7	0,5	0,7	0,5	0,8	0,8
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	0,6	0,7	1,2	1,4	1,2	1,2	1,1	0,9	1,0	0,6	0,4	0,7	1,0	0,7	0,8	0,8
5 Stockholm	0,2	0,2	0,0	0,7	0,8	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,4	0,1	0,5	0,4	0,2	0,3
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	0,1	0,4	0,4	1,2	1,5	1,6	0,9	0,5	0,8	0,5	0,3	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,1	0,1	0,2	0,5	0,9	0,6	0,3	0,6	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1
Riket	0,4	0,5	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4

Tabell 24. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	0,6	0,8	1,2	1,2	1,3	1,2	1,0	0,9	0,9	0,7	0,5	0,6	0,7	0,5	0,7	0,6
Svealand	0,2	0,3	0,2	1,0	1,1	1,1	0,7	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,2	0,3
Norrland	0,1	0,1	0,2	0,5	0,9	0,6	0,3	0,6	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1
Riket	0,4	0,5	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4

Tabell 25. Köp av smugglad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	0,5	0,6	0,7	1,0	1,1	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4	0,6	0,4	0,5	0,5
Icke storstadslän	0,3	0,5	0,6	1,0	1,3	1,2	0,8	0,6	0,8	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Riket	0,4	0,5	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4

Tabell 26. Hemtillverkad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Uppsala län	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2	0,2	0,3	0,1
Södermanlands län	0,2	0,6	0,2	0,3	0,2	0,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Östergötlands län	0,4	0,6	0,9	0,4	0,3	0,4	0,7	0,3	0,1	0,5	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
Jönköpings län	0,1	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2	0,1	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2
Kronobergs län	0,0	0,3	0,3	0,0	0,1	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3
Kalmar län	0,6	0,3	0,5	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Gotlands län	0,5	0,1	0,6	0,8	1,1	0,0	0,4	0,1	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2	0,3	0,3
Blekinge län	0,3	0,1	0,1	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2
Skåne län	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1
Hallands län	0,2	0,5	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
Västra Götalands län	0,3	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Värmlands län	0,2	0,4	0,4	0,3	0,6	0,2	0,1	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,3	0,4
Örebro län	0,3	0,3	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,6	0,1	0,0	0,2	0,6	0,3	0,0
Västmanlands län	0,4	0,7	0,5	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1	0,2
Dalarnas län	0,8	0,4	0,6	0,4	0,3	0,4	0,3	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1
Gävleborgs län	0,4	0,6	0,5	0,5	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,5
Västernorrlands län	0,5	0,9	0,5	0,9	0,5	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
Jämtlands län	0,1	0,5	0,0	0,2	0,0	0,5	0,1	0,0	0,3	0,0	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,1
Västerbottens län	0,5	0,5	0,1	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,5	0,2	0,2	0,1
Norrbottnens län	0,2	0,6	0,1	0,9	0,3	0,5	0,3	0,1	0,0	0,1	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Riket	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabell 27. Hemtillverkad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	0,2	0,3	0,2	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
3 Västra Götaland	0,3	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	0,3	0,4	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
5 Stockholm	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	0,4	0,5	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,4	0,6	0,3	0,6	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Riket	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabell 28. Hemtillverkad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Svealand	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
Norrland	0,4	0,6	0,3	0,6	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Riket	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabell 29. Hemtillverkad alkohol i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Icke storstadslän	0,3	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Riket	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabell 30. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Uppsala län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
Södermanlands län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1
Östergötlands län	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,5	0,4	0,0	0,0
Jönköpings län	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
Kronobergs län	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0
Kalmar län	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Gotlands län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1
Blekinge län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Skåne län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3
Hallands län	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Västra Götalands län	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Värmlands län	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Örebro län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0
Västmanlands län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Dalarnas län	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0
Gävleborgs län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Västernorrlands län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Jämtlands län	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1
Västerbottens län	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Norrbottnens län	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,4	0,1	0,1	0,1
Riket	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1

Tabell 31. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
3 Västra Götaland	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1
5 Stockholm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Riket	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1

Tabell 32. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2
Svealand	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Norrland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Riket	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1

Tabell 33. Köp på internet i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2
Icke storstadslän	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Riket	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1

Tabell 34. Oregistrerad alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	1,9	1,7	2,2	2,5	2,5	2,0	2,0	2,0	1,4	1,3	1,4	1,0	1,9	1,7	1,2	1,3
Uppsala län	1,6	1,6	1,5	3,5	1,8	1,7	1,5	1,6	2,2	1,0	1,9	1,0	1,2	1,4	1,2	1,7
Södermanlands län	1,2	2,4	2,3	4,6	4,3	4,5	2,4	1,6	2,1	1,7	1,6	1,3	0,9	1,0	1,9	1,7
Östergötlands län	2,0	3,1	4,4	3,8	3,3	3,1	3,9	3,1	3,4	2,4	2,1	2,7	3,5	2,3	2,7	2,1
Jönköpings län	2,1	2,1	2,7	3,4	3,7	3,4	2,2	3,5	2,9	2,1	1,4	2,1	2,6	1,9	2,5	2,5
Kronobergs län	2,2	2,8	2,6	5,1	5,1	4,0	5,1	6,1	4,0	1,6	3,1	2,6	1,7	2,7	2,3	1,5
Kalmar län	2,2	4,0	3,7	4,6	3,8	2,4	3,7	3,7	2,6	2,0	2,2	1,6	2,5	2,8	2,5	3,7
Gotlands län	2,3	1,6	1,5	3,1	3,6	4,7	3,2	1,8	0,7	0,5	2,0	0,5	1,1	0,7	1,0	0,8
Blekinge län	3,4	3,1	5,1	7,0	5,5	3,8	3,2	3,9	2,0	3,9	2,6	2,4	2,9	3,0	3,2	2,7
Skåne län	4,6	5,8	6,3	6,4	6,8	4,8	4,7	4,4	2,7	4,2	3,9	2,5	4,3	2,3	2,7	2,6
Hallands län	3,6	4,1	5,2	7,9	6,8	5,4	5,4	5,2	5,0	4,6	4,8	4,1	2,7	3,9	4,6	2,2
Västra Götalands län	3,0	3,2	3,9	5,2	3,9	3,9	3,4	3,3	2,8	2,3	2,3	2,8	2,7	2,4	2,6	2,7
Värmlands län	1,4	1,9	2,0	3,2	3,8	3,4	2,9	1,6	2,7	1,2	1,2	2,1	1,1	2,5	1,2	1,5
Örebro län	1,5	1,6	1,7	4,0	4,1	4,5	2,2	1,3	1,4	1,8	1,6	1,7	1,6	1,9	1,5	1,0
Västmanlands län	1,6	1,3	1,9	1,8	2,5	2,9	2,8	2,0	1,8	0,9	1,6	1,6	2,3	2,8	1,4	1,4
Dalarnas län	1,4	1,6	1,6	2,7	2,9	3,9	2,0	1,6	1,3	1,9	0,8	1,5	1,5	1,6	1,0	0,7
Gävleborgs län	1,2	1,3	2,1	3,3	2,7	3,1	1,6	2,2	1,9	1,1	1,6	1,2	1,5	1,1	1,1	1,1
Västernorrlands län	1,1	1,3	1,2	2,2	2,2	1,8	1,1	1,6	1,4	0,7	0,9	0,8	1,0	1,1	1,2	0,8
Jämtlands län	0,3	1,0	0,4	2,1	0,9	0,9	0,6	1,1	1,1	0,6	2,5	1,2	0,8	1,1	1,4	0,6
Västerbottens län	1,0	0,7	0,9	0,8	0,9	0,9	0,5	0,5	0,5	0,2	0,6	0,5	1,3	1,1	0,4	0,6
Norrbottens län	0,8	0,8	1,3	2,5	2,3	1,6	0,9	1,4	0,9	1,2	1,0	0,9	2,3	1,2	1,0	1,0
Riket	2,3	2,6	3,1	4,0	3,7	3,3	2,9	2,8	2,2	2,1	2,2	1,9	2,4	2,1	2,0	1,9

Tabell 35. Oregistrerad alkoholskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	4,6	5,8	6,3	6,4	6,8	4,8	4,7	4,4	2,7	4,2	3,9	2,5	4,3	2,3	2,7	2,6
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	3,1	3,5	4,4	6,9	6,0	4,6	4,8	5,2	3,9	3,5	3,8	3,2	2,5	3,3	3,6	2,1
3 Västra Götaland	3,0	3,2	3,9	5,2	3,9	3,9	3,4	3,3	2,8	2,3	2,3	2,8	2,7	2,4	2,6	2,7
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	2,1	2,9	3,5	3,8	3,5	3,1	3,3	3,3	2,9	2,1	1,9	2,1	2,9	2,2	2,5	2,5
5 Stockholm	1,9	1,7	2,2	2,5	2,5	2,0	2,0	2,0	1,4	1,3	1,4	1,0	1,9	1,7	1,2	1,3
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	1,5	1,7	1,8	3,3	3,2	3,4	2,3	1,6	1,9	1,4	1,5	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	0,9	1,0	1,3	2,2	1,9	1,8	1,0	1,4	1,2	0,8	1,2	0,9	1,5	1,1	1,0	0,8
Riket	2,3	2,6	3,1	4,0	3,7	3,3	2,9	2,8	2,2	2,1	2,2	1,9	2,4	2,1	2,0	1,9

Tabell 36. Oregistrerad alkoholskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	3,2	3,9	4,5	5,4	4,9	4,1	3,9	3,9	3,0	2,9	2,8	2,6	3,2	2,4	2,7	2,6
Svealand	1,7	1,7	2,0	2,9	2,8	2,7	2,1	1,8	1,7	1,3	1,4	1,2	1,7	1,8	1,3	1,3
Norrland	0,9	1,0	1,3	2,2	1,9	1,8	1,0	1,4	1,2	0,8	1,2	0,9	1,5	1,1	1,0	0,8
Riket	2,3	2,6	3,1	4,0	3,7	3,3	2,9	2,8	2,2	2,1	2,2	1,9	2,4	2,1	2,0	1,9

Tabell 37. Oregistrerad alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2001–2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	3,0	3,2	3,8	4,4	4,1	3,4	3,2	3,1	2,2	2,3	2,3	2,0	2,8	2,1	2,0	2,1
Icke storstadslän	1,7	2,1	2,4	3,6	3,3	3,1	2,5	2,4	2,2	1,7	1,8	1,7	1,9	2,0	1,8	1,6
Riket	2,3	2,6	3,1	4,0	3,7	3,3	2,9	2,8	2,2	2,1	2,2	1,9	2,4	2,1	2,0	1,9

Tabell 38. Total alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per län. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stockholms län	11,0	11,2	11,0	11,1	10,7	11,2	11,1	10,4	10,1	10,2	9,6	10,5	10,3	9,5	9,6
Uppsala län	8,2	8,4	10,2	8,3	8,2	8,0	8,3	8,8	7,8	9,0	7,9	8,2	8,2	8,1	8,5
Södermanlands län	9,4	9,5	11,3	10,7	11,4	9,7	8,8	9,3	8,9	8,8	8,3	8,1	8,1	8,9	8,7
Östergötlands län	9,3	10,6	9,6	9,1	9,2	10,2	9,2	9,7	8,9	8,7	9,1	10,0	8,6	8,8	8,3
Jönköpings län	6,9	7,6	8,1	8,3	8,4	7,0	8,5	8,1	7,7	6,6	7,2	7,8	6,8	7,3	7,5
Kronobergs län	7,8	7,6	9,7	9,9	8,9	10,5	11,9	9,3	7,0	8,9	8,0	7,0	7,8	7,5	6,7
Kalmar län	10,4	10,3	10,2	9,7	8,7	10,2	10,7	9,4	9,0	9,2	8,5	9,6	9,5	9,3	10,7
Gotlands län	11,2	11,4	12,5	12,8	14,2	12,3	11,2	10,6	10,8	12,5	10,5	11,0	12,1	11,2	11,0
Blekinge län	8,1	10,2	11,9	10,3	9,1	8,2	9,4	7,5	9,5	8,6	8,0	8,5	8,5	8,6	8,1
Skåne län	10,7	11,0	11,0	11,4	9,6	9,6	9,4	8,2	9,7	9,4	7,8	9,8	7,6	8,0	7,9
Hallands län	9,8	10,6	13,3	12,4	11,4	11,2	11,0	11,6	10,9	11,0	10,2	9,3	10,1	10,9	8,7
Västra Götalands län	10,0	10,6	11,5	10,3	10,7	10,2	10,3	10,2	9,8	9,8	10,2	10,3	9,7	10,0	10,1
Värmlands län	10,6	11,0	11,2	12,0	11,7	11,7	10,5	12,2	10,9	10,8	12,0	10,9	12,7	11,1	11,6
Örebro län	7,7	7,6	9,4	9,7	10,4	8,2	7,2	7,6	8,3	8,3	8,1	8,0	8,1	7,6	7,4
Västmanlands län	7,4	8,4	7,8	8,4	9,2	9,4	8,5	8,5	7,5	8,4	8,2	9,2	9,2	7,8	7,8
Dalarnas län	8,3	9,1	9,4	9,8	10,7	9,2	8,7	8,6	9,2	8,1	8,8	9,1	8,8	8,5	8,1
Gävleborgs län	7,7	8,7	9,9	8,9	9,6	8,2	8,7	8,6	8,2	8,5	8,4	8,5	8,1	7,8	7,9
Västernorrlands län	8,0	8,1	9,2	8,9	8,8	8,2	8,5	9,1	8,2	8,5	8,4	8,9	8,8	8,9	8,7
Jämtlands län	10,0	9,9	11,1	10,5	11,5	10,8	11,3	11,6	11,9	14,1	12,8	12,8	13,3	13,4	12,7
Västerbottens län	7,1	7,7	7,7	7,7	7,9	8,0	7,5	7,7	8,2	8,2	8,1	9,2	9,2	8,7	8,8
Norrbottnens län	7,3	7,8	8,9	8,6	8,3	7,7	8,3	8,3	8,9	8,7	8,7	10,4	9,4	9,4	9,5
Riket	9,5	10,0	10,6	10,3	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,5	9,1	9,7	9,3	9,2	9,0

Tabell 39. Total alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per Monitorregion. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 Skåne	10,7	11,0	11,0	11,4	9,6	9,6	9,4	8,2	9,7	9,4	7,8	9,8	7,6	7,9	7,8
2 Blekinge, Kronoberg, Halland	8,8	9,6	11,9	11,1	10,1	10,3	10,9	9,9	9,4	9,8	9,0	8,4	9,1	9,3	7,9
3 Västra Götaland	10,0	10,6	11,5	10,3	10,7	10,2	10,3	10,2	9,8	9,8	10,2	10,3	9,7	10,0	10,1
4 Östergötland, Jönköping, Kalmar, Gotland	8,9	9,6	9,4	9,2	9,1	9,3	9,4	9,2	8,6	8,4	8,4	9,3	8,5	8,6	8,7
5 Stockholm	11,0	11,2	11,0	11,1	10,7	11,2	11,1	10,4	10,1	10,2	9,6	10,5	10,3	9,5	9,6
6 Uppsala, Södermanland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna	8,6	9,0	9,9	9,8	10,2	9,3	8,7	9,1	8,7	8,9	8,9	8,9	9,1	8,6	8,7
7 Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	7,8	8,3	9,2	8,7	9,0	8,3	8,6	8,8	8,8	9,1	8,9	9,6	9,3	9,2	9,1
Riket	9,5	10,0	10,6	10,3	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,5	9,1	9,7	9,3	9,2	9,0

Tabell 40. Total alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per landsdel. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Götaland	9,7	10,4	10,9	10,5	9,9	9,9	9,9	9,4	9,4	9,4	9,0	9,7	8,7	9,0	8,8
Svealand	10,3	10,7	10,9	10,9	11,0	10,8	10,4	10,3	10,0	10,1	9,7	10,2	10,3	9,6	9,6
Norrland	7,8	8,3	9,2	8,7	9,0	8,3	8,6	8,8	8,8	9,1	8,9	9,6	9,3	9,2	9,1
Riket	9,5	10,0	10,6	10,3	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,5	9,1	9,7	9,3	9,2	9,0

Tabell 41. Total alkoholanskaffning i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelat per storstadslän och icke storstadslän. 2002–2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Storstadslän	10,6	11,0	11,2	10,9	10,4	10,5	10,4	9,8	9,9	9,9	9,3	10,2	9,4	9,3	9,3
Icke storstadslän	8,5	9,1	9,9	9,6	9,6	9,2	9,1	9,2	8,8	9,0	8,8	9,1	9,0	8,8	8,7
Riket	9,5	10,0	10,6	10,3	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,5	9,1	9,7	9,3	9,2	9,0